

שוק העבודה בישראל

מגמות ואתגרים

ניצה (קלינר) קסיר

'אקו Tech'

מנהלי מכללות טכנולוגיות

מלון שדות

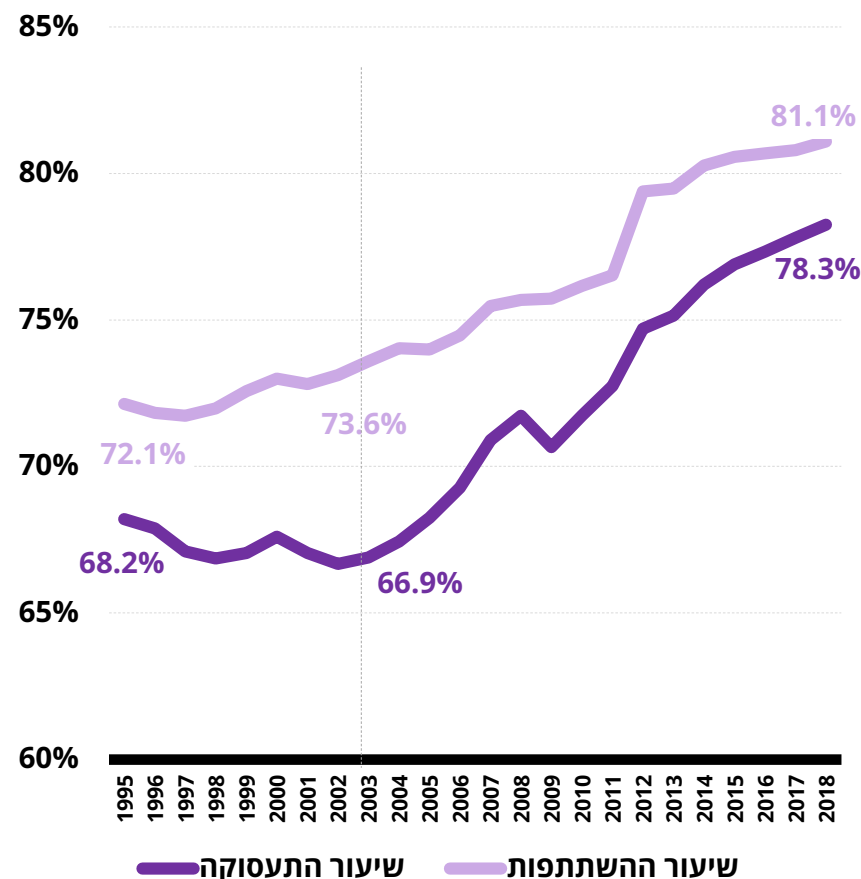
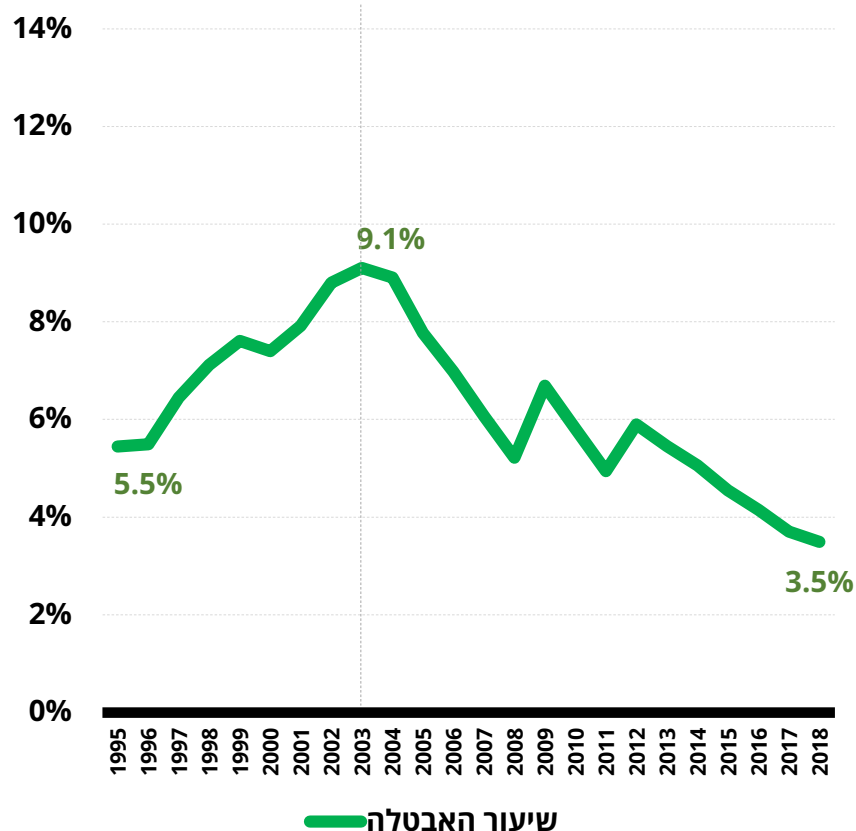
המכון
החדש
למחקרי
מדיניות

תעסוקה – מגמות על פני זמן

תעסוקה, השתתפות בכוח עבודה ואבטלה

מצב שוק העבודה טוב: עלייה עקבית בשיעורי ההשתתפות והתעסוקה לצד צמצום מתמשך בהיקף האבטלה

שיעורי תעסוקה, השתתפות (בכוח העבודה) ואבטלה בישראל גילי 25-64, אחוזים, 1995-2018

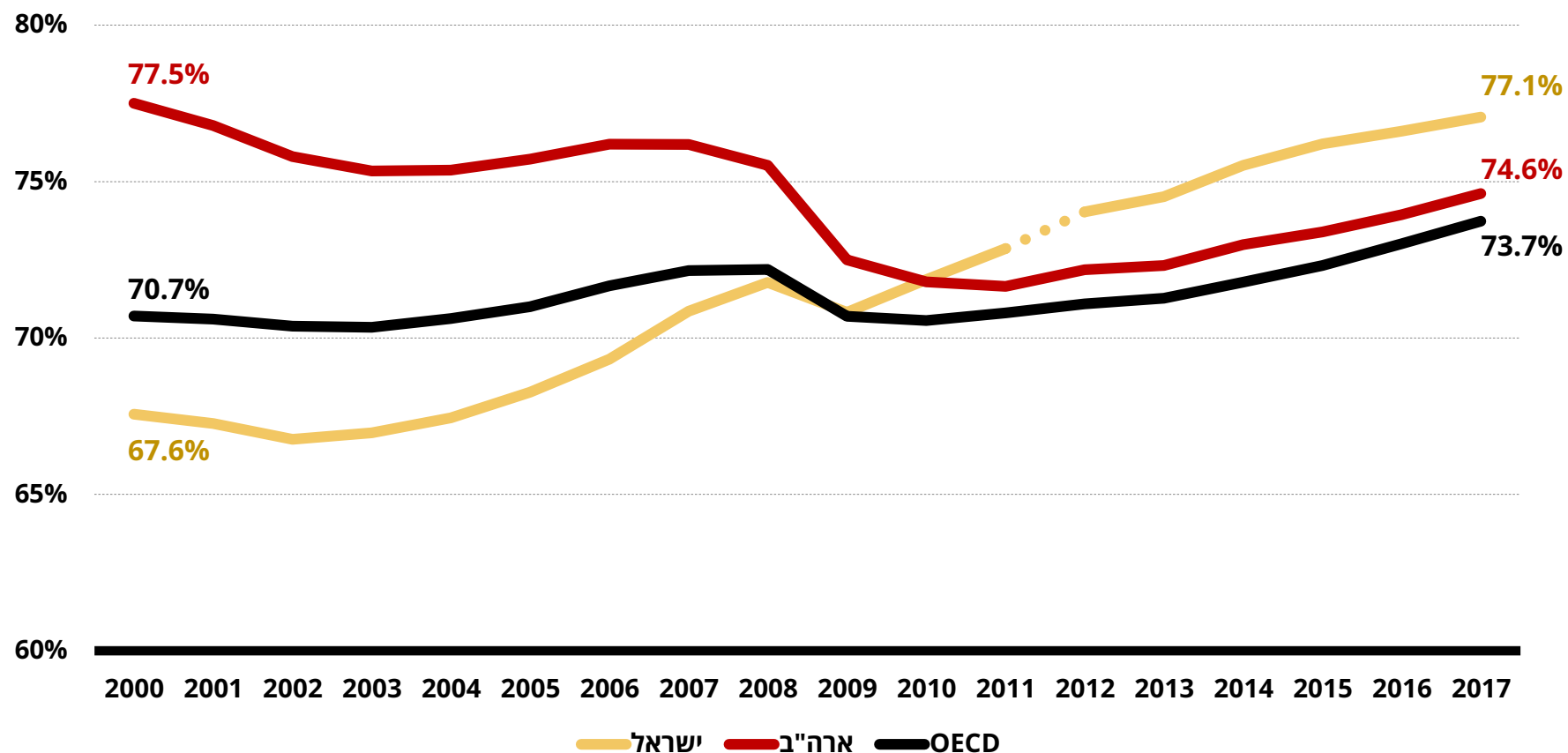

נתונים: עיבודים לסקרי כוח אדם, קובץ יעדי ממשלה של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנים 1995-2018.

תעסוקה

שיעור תעסוקה

מגמת שיעור התעסוקה בישראל, בהשוואה לארה"ב ולממוצע ה-OECD, 2017-2000

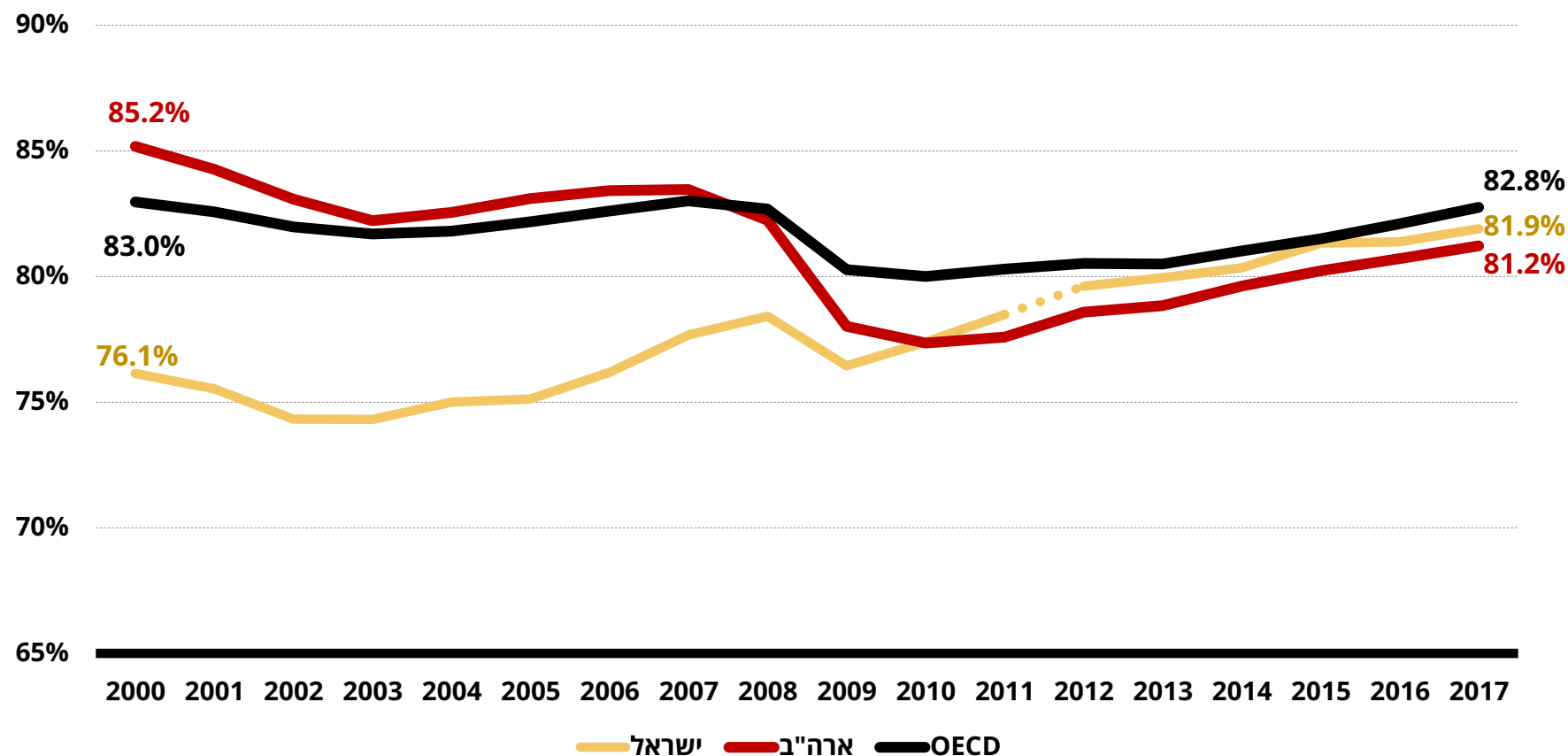
שיעור התעסוקה בישראל
ב-2018: 78.3%

Data: [OECD stat](#), percentage of working age (25-64) population.

תעסוקה

שיעור תעסוקה - גברים

מגמת שיעור התעסוקה של גברים בישראל, בהשוואה לארה"ב ולממוצע ה-OECD, 2017-2000

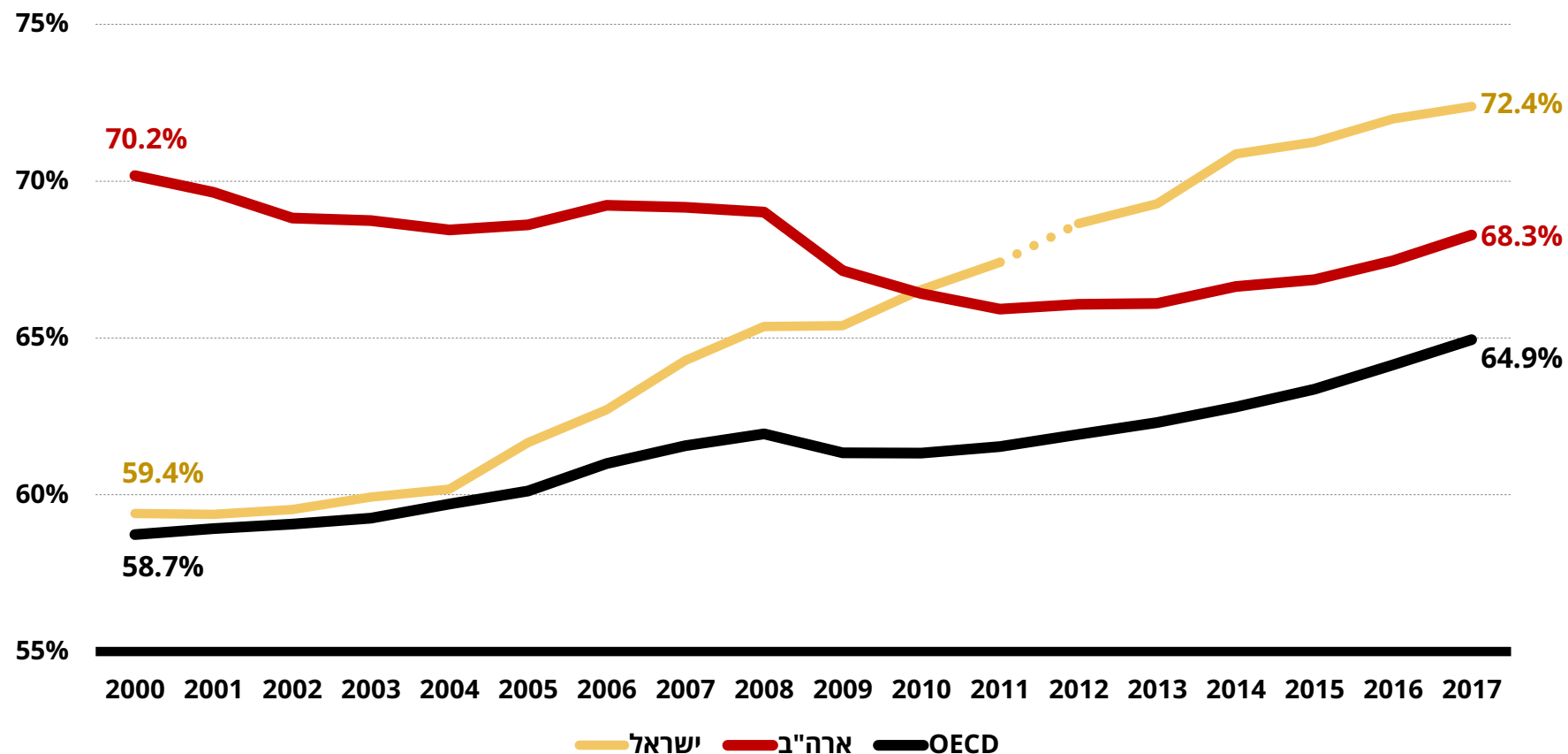
שיעור תעסוקת גברים
בישראל ב-2018: 82.6%

Data: [OECD stat](https://data.oecd.org/), percentage of working age (25-64) men.

תעסוקה

שיעור תעסוקה - נשים

מגמת שיעור התעסוקה של נשים בישראל, בהשוואה לארה"ב ולממוצע ה-OECD, 2000-2017

שיעור תעסוקת נשים
בישראל ב-2018: 74.2%

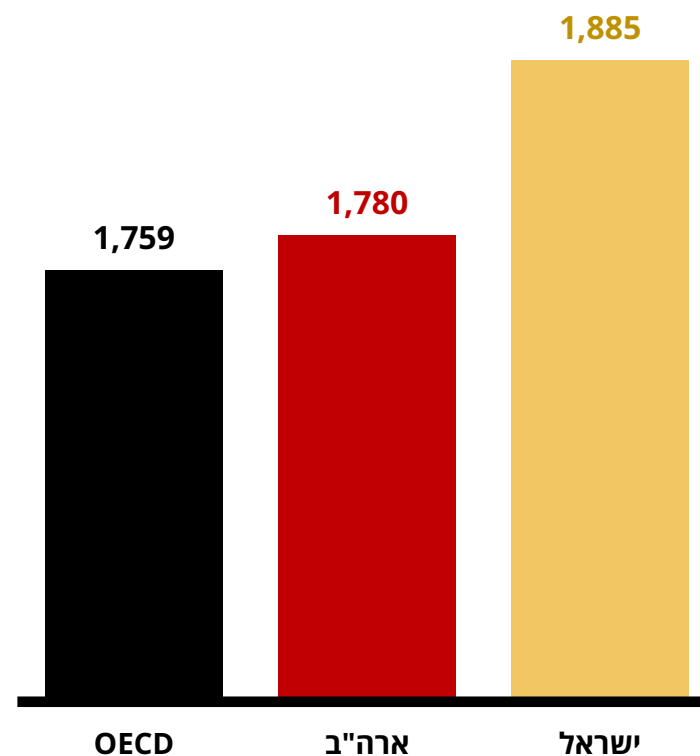
Data: [OECD stat](#), percentage of working age (25-64) women.

שעות עבודה

מספר שעות עבודה (שנתיות) לעובד, בשנה
השוואה בינלאומית של מדינות ה-OECD, שנת 2017

מספר שעות עבודה לעובד בישראל
מהגבוהים במדינות המערביות, הוא
גבוה ב:

- 7% בהשוואה לממוצע OECD
- 6% בהשוואה לארה"ב

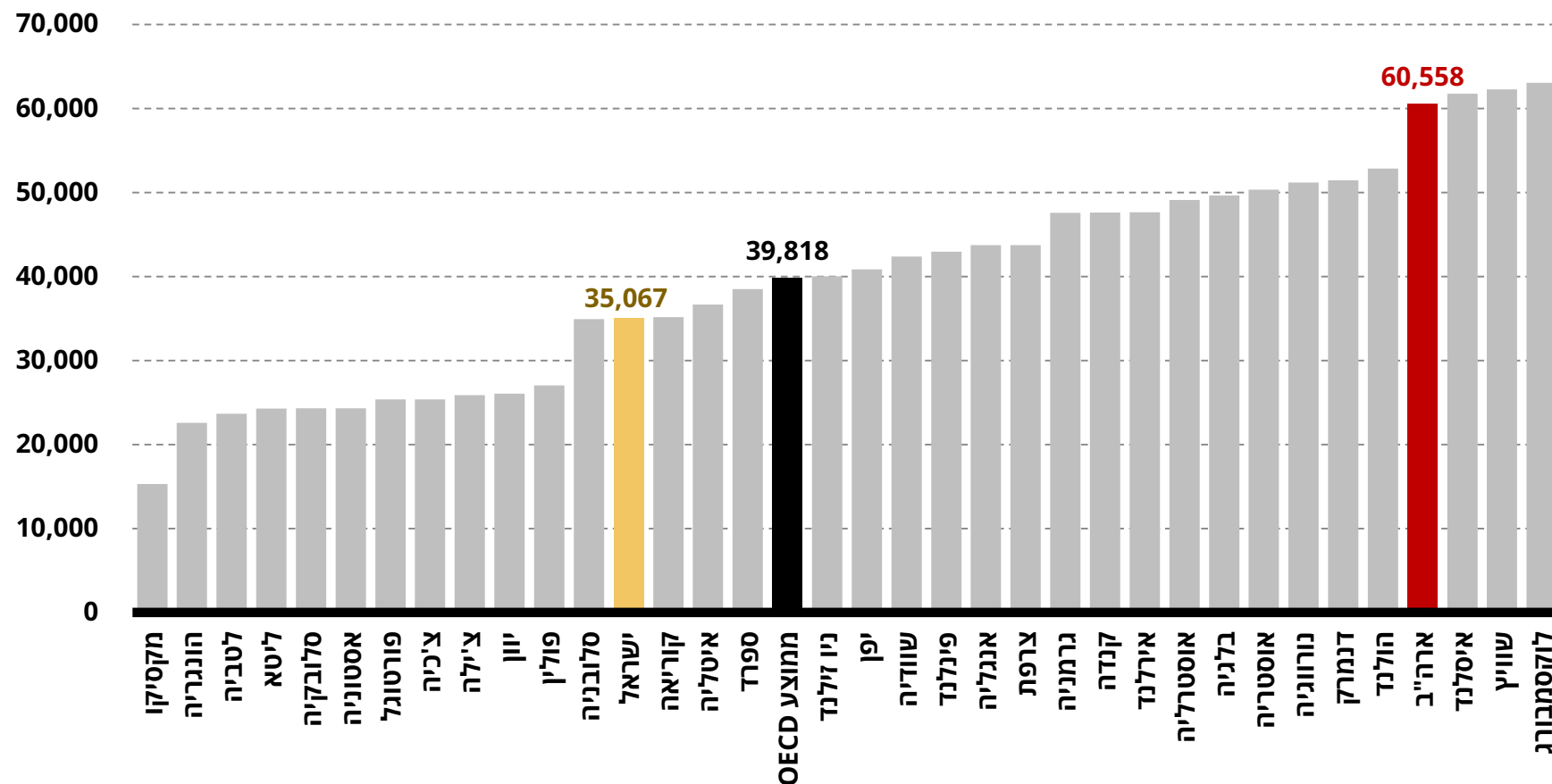
Data: <https://data.oecd.org/emp/hours-worked.htm>, hours/worker.

* בבליגיה הנתון האחרון הוא משנת 2016, ובטורקיה הנתון האחרון הוא משנת 2013

שכר ממוצע

שכר שנתי

השוואה בינלאומית של מדינות ה-OECD, שנת 2017

השכר הריאלי עולה
בשנים האחרונות,
בהובלת הסקטור העסקי

הפער בין ישראל
והמדינות המפותחות אינו
מצטמצם

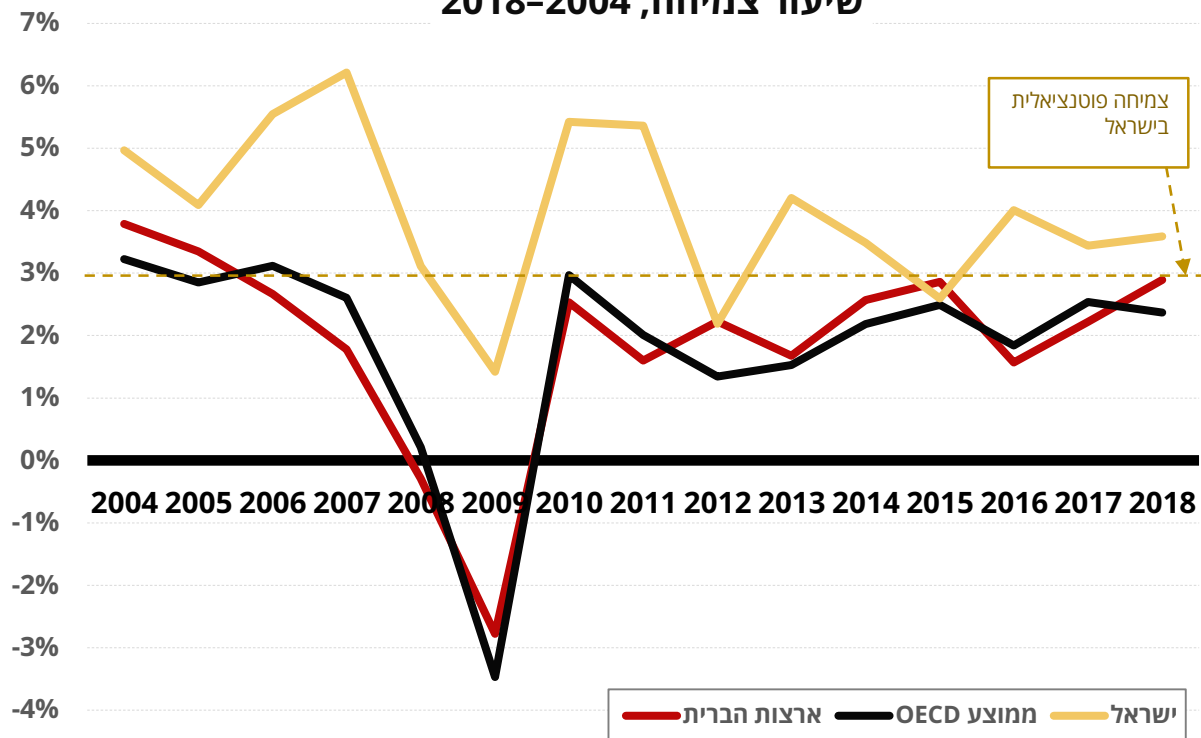
Data: Average annual wages, OECD Stats, US Dollars, 2017 prices and PPPs

צמיחה כלכלית

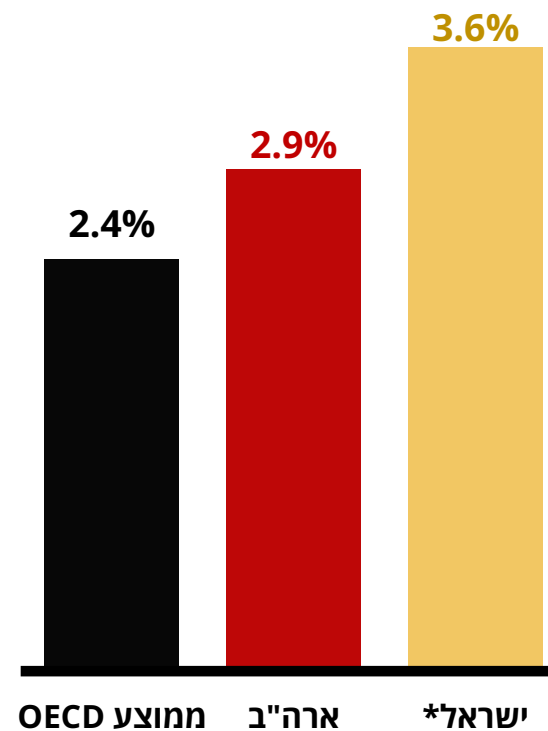
צמיחה כלכלית

שיעור צמיחת התוצר

שיעור צמיחה, 2018-2004

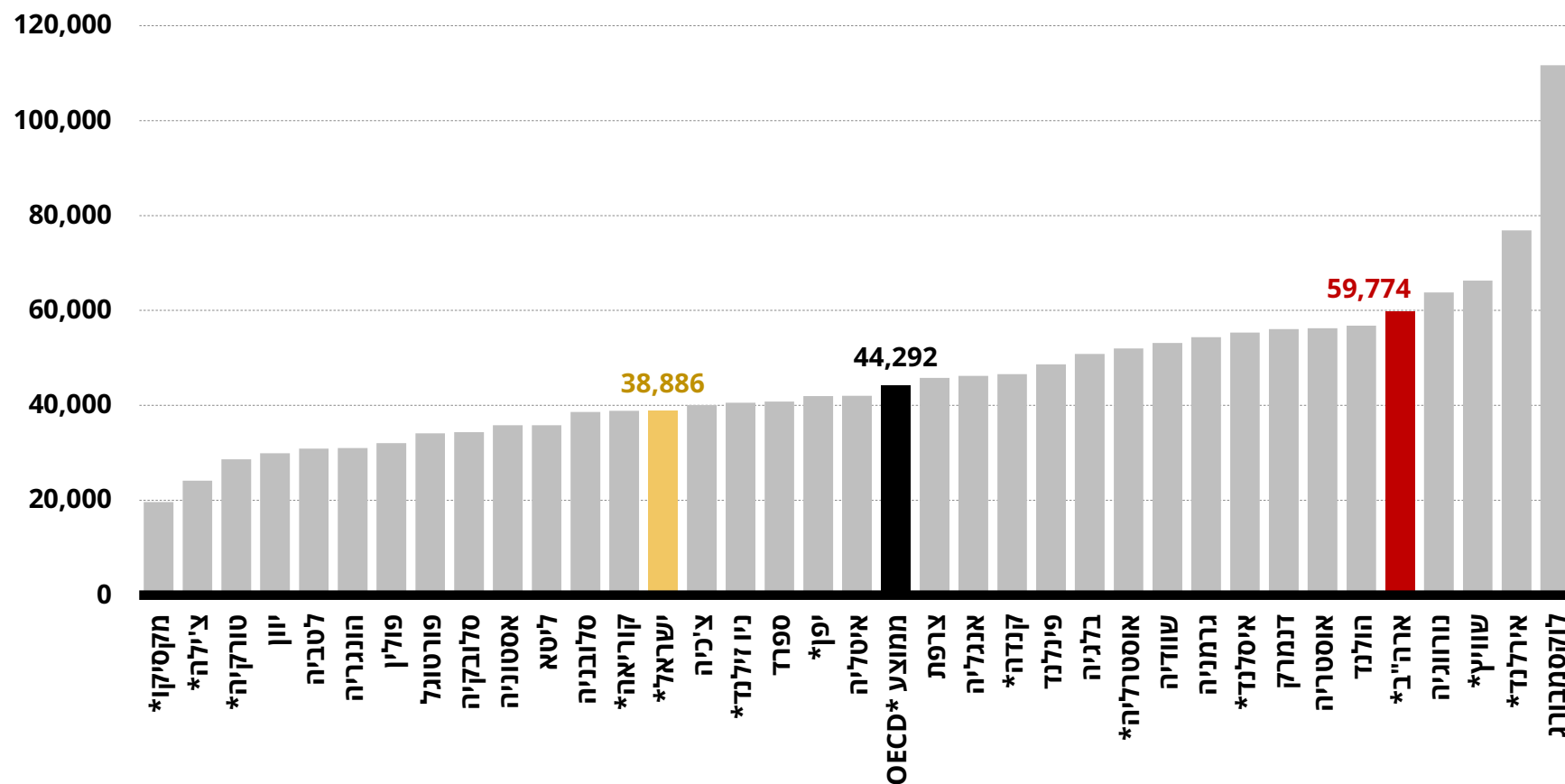
שיעור צמיחה, 2018

Data: OECD, Economic Outlook No 104 - November 2018, real GDP.

* אומדן הלמ"ס לשנת 2018 (מעודכן לתחילת מרץ 2019) עומד על 3.2%.

תוצר (GDP) לנפש השוואה בינלאומית, 2018

האוכלוסייה בישראל
צומחת מהר מאשר
בממוצע של המדינות
המפותחות, ולכן התוצר
לנפש צומח לאט יותר

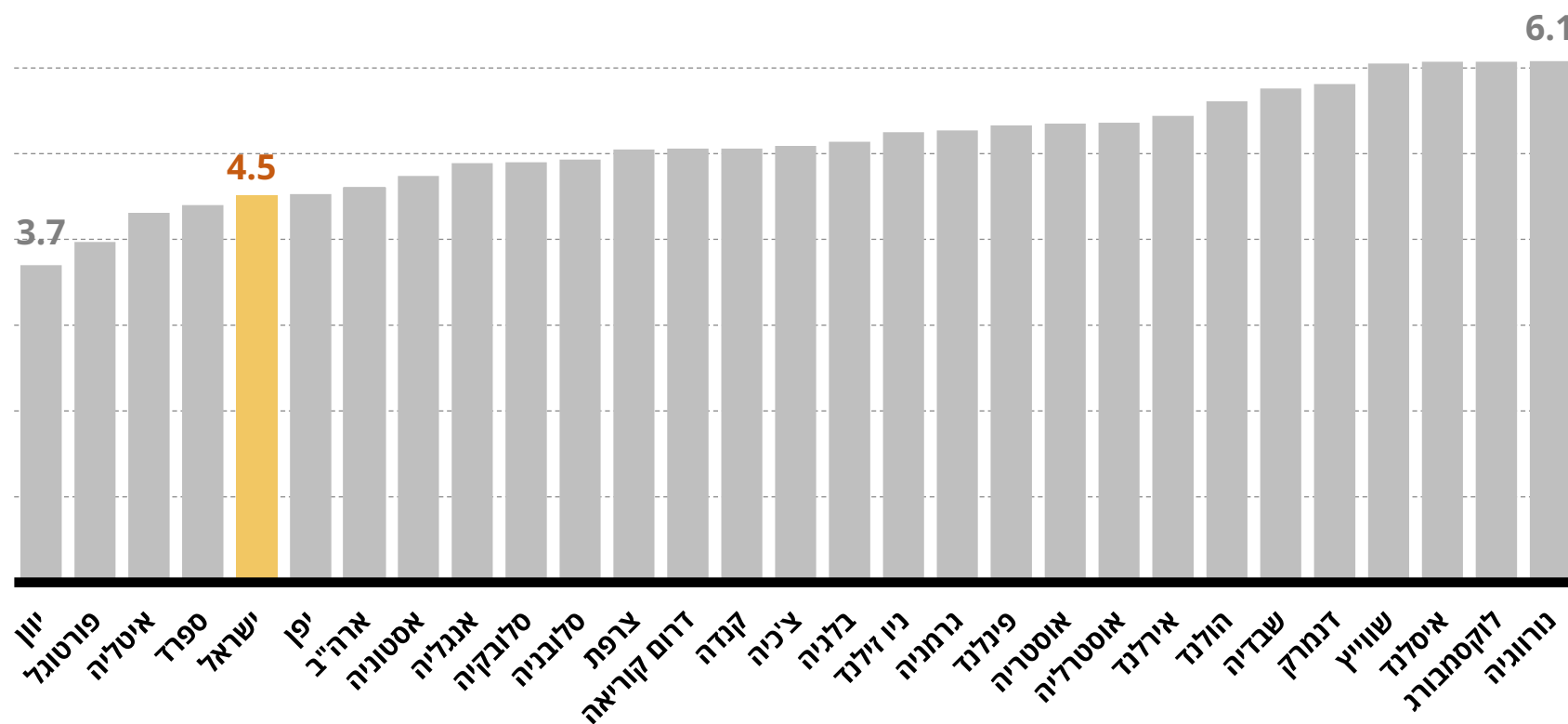
Data: Level of GDP per capita and productivity, OECD stats, USD, current prices and PPPs.

* במדינות אלה התוצר המקומי הכוללי מעודכן לשנת 2017 בלבד.

פיתוח וצמיחה מכלילה

מדד פיתוח וצמיחה מכלילה, השוואה בינלאומית, 2017

(סקאלה בין 1 ל-7)

צמיחה כלכלית היא
יעד חשוב, אך יעד לא
פחות חשוב הוא
צמיחה מכלילה ובת-
קיימא

מדד פיתוח וצמיחה מכלילה
(וידו) של ה-WEF מורכב מ-12
פרמטרים ב-3 תחומים:

- צמיחה ופיתוח
- שוויון בין-דורי וקיימות
- הכללה

מקור: World Economic Forum, 2018

הערה: ההשוואה כוללת את כל המדינות המפותחות שנבדקו. מדד פיתוח וצמיחה מכלילה של ה-WEF מורכב מ-12 פרמטרים ב-3 תחומים: צמיחה ופיתוח, הכללה ושוויון בין-דורי וקיימות.

צמיחה בת קיימא

מקורות צמיחה

$$\begin{array}{ccccc} \text{תשומת העבודה} & & \text{פריון עבודה (לשעת עבודה)} & & \\ \boxed{\text{שעות העבודה במשק}} & \times & \frac{\boxed{\text{תוצר}}}{\boxed{\text{שעות העבודה במשק}}} & = & \boxed{\text{תוצר (GDP)}} \end{array}$$

גורמים המשפיעים על התוצר:

- תשומת העבודה – שעות עבודה, מספר עובדים
- פריון העבודה – טכנולוגיה, הון אנושי, תשתיות, בירוקרטיה, הון פיזי
- הצמיחה בעשור וחצי האחרון נשענה על הגידול בתעסוקה
- שיעורי התעסוקה עלו בצורה מרשימה
- מספר שעות העבודה רב

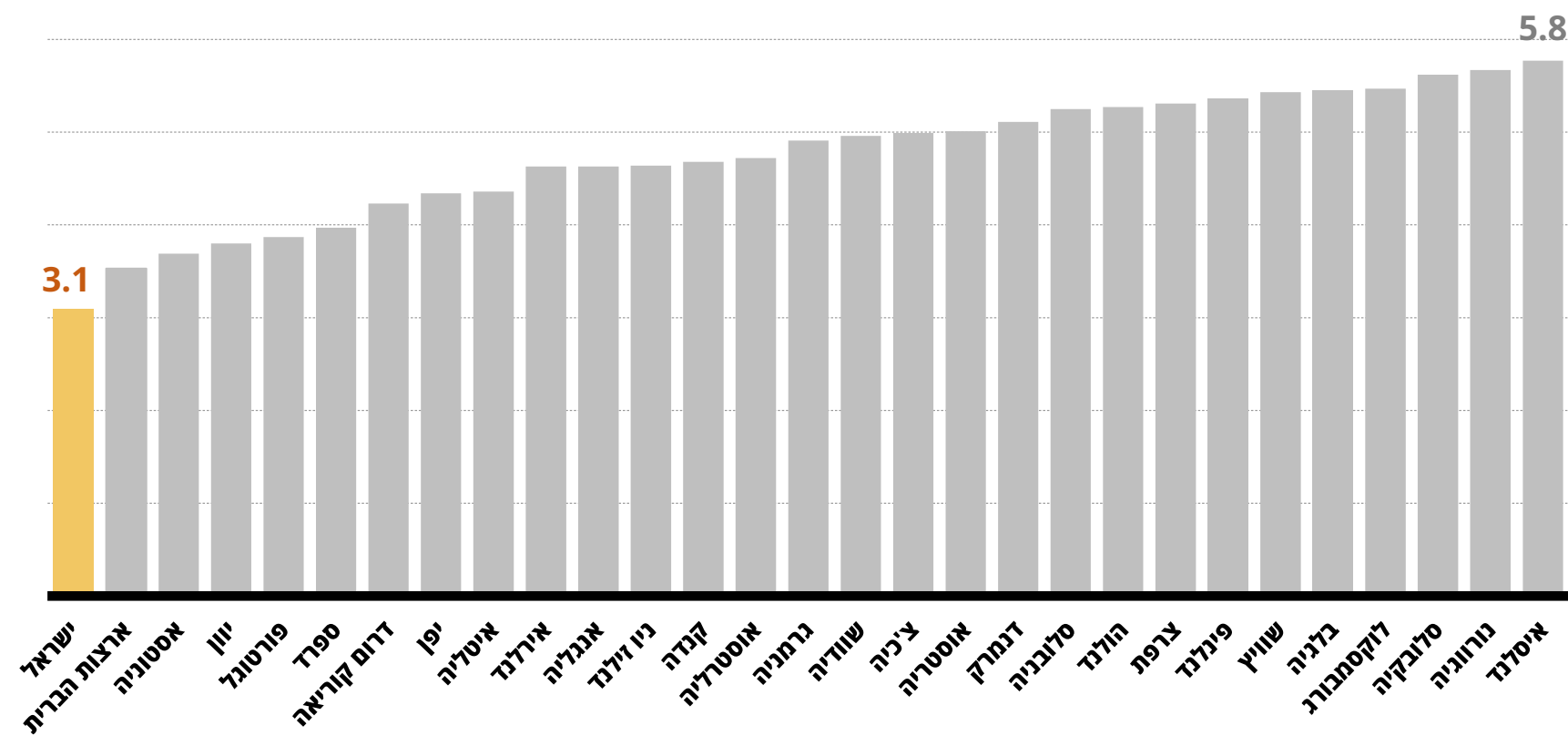

תשומת העבודה קרובה למיצוי
(ועדיין קיים פוטנציאל באוכלוסיות מגוונות)

יש חשיבות רבה להעלאת הפריון (ובכלל זה לשיפור ההון האנושי), לשם הבטחת צמיחה בת-קיימא

צמיחה מכלילה

מדד הכללה (Inclusion), השוואה בינלאומית, 2017

אי-השוויון ותחולת העוני
בישראל גבוהים
בהשוואה למדינות
המפותחות

ממוצע OECD	ישראל	
0.315	0.346	מדד ג'יני*
11.7%	17.7%	תחולת עוני*

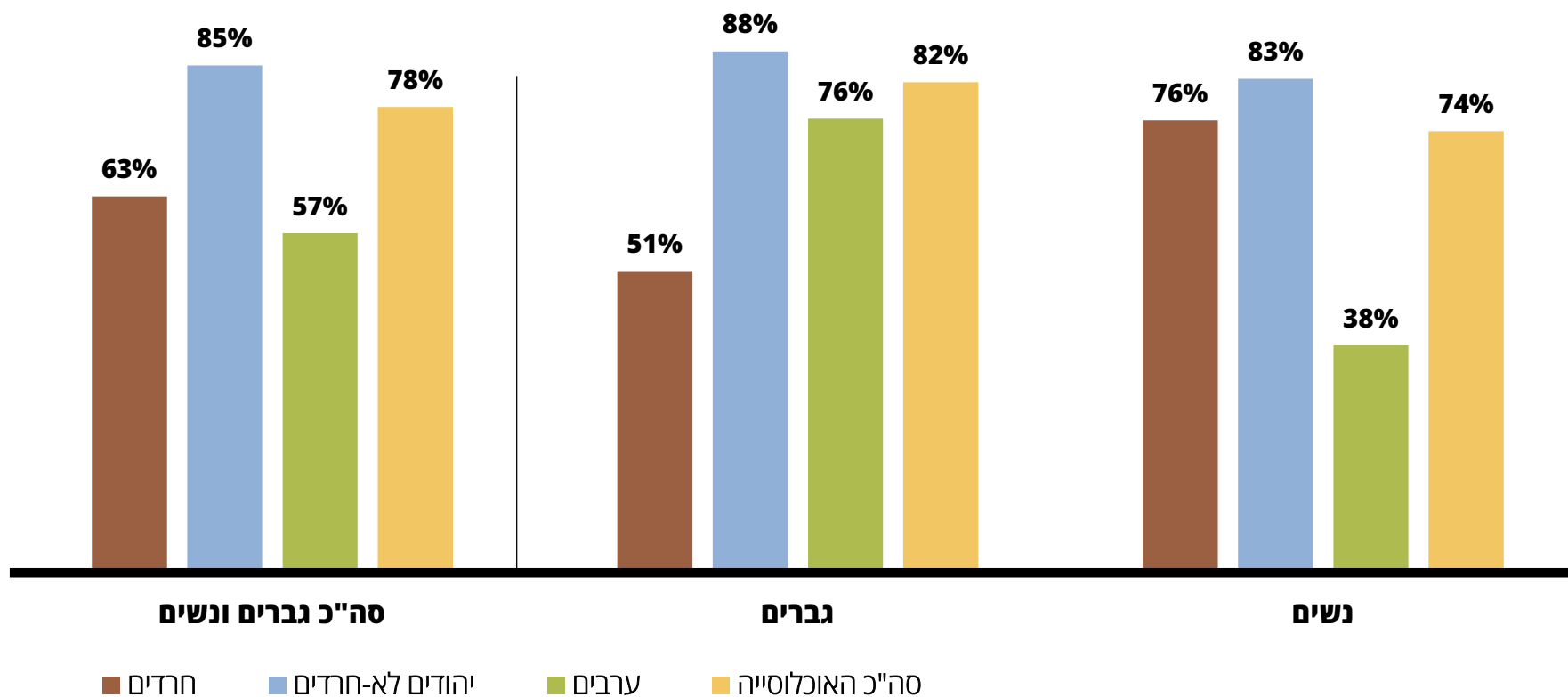
מקור: World Economic Forum, 2018.
הערה: סקלה בין 1 ל-7. מספר גבוה יותר מייצג מצב טוב יותר. המדד כולל 4 פרמטרים: הכנסה חציונית למשק בית, תחולת עוני, אי שוויון (מדדי ג'יני) בהכנסות ואי שוויון בעושר. *נתונים: OECD.stats.

תעסוקה

שיעור התעסוקה

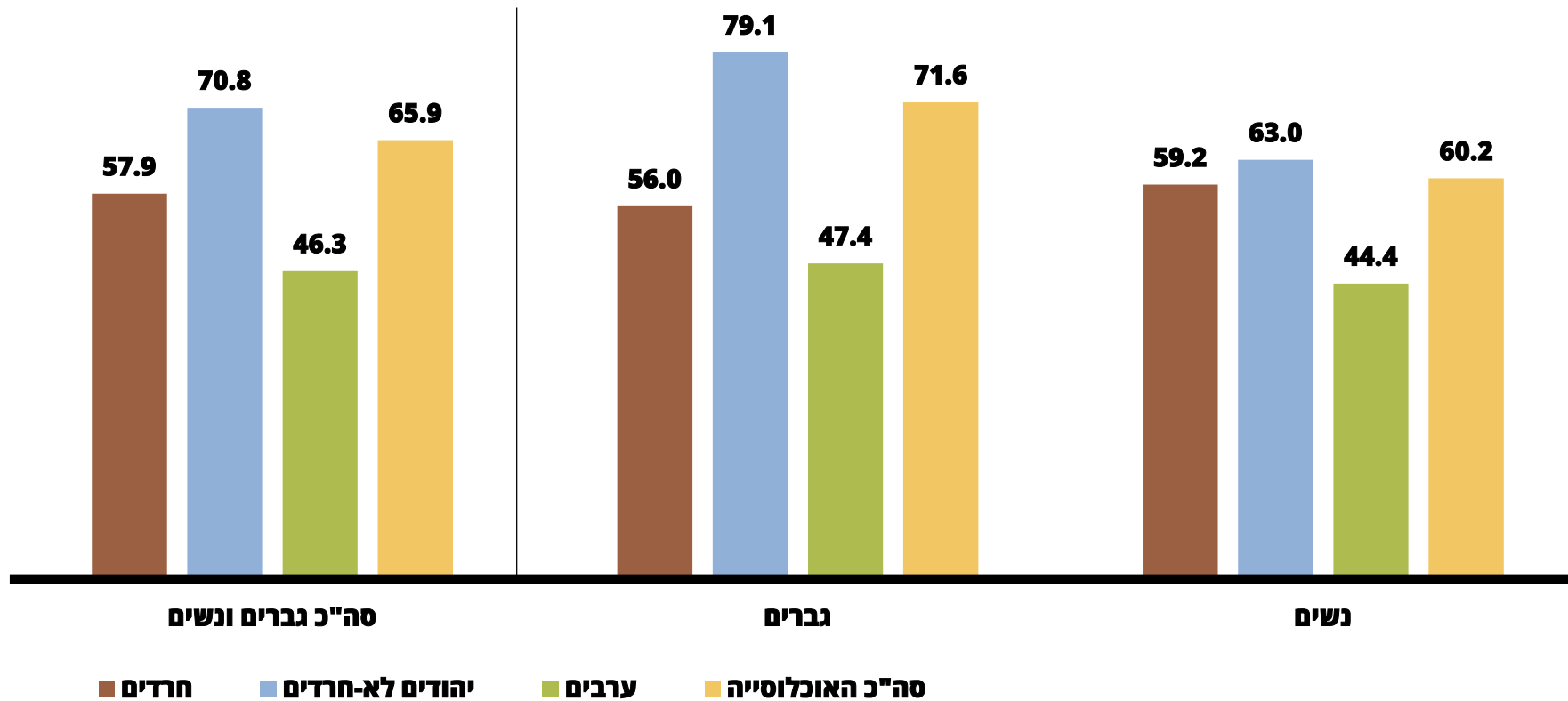
לפי מגדר, גילים 25-64, שנת 2018

מקור: ניצה (קלינר) קסיר ודמיטרי רומנוב, 2018. "איכות חיים של אוכלוסיות בחברה הישראלית – מבט השוואתי", המכון החרדי למחקרי מדיניות.
נתונים: סקר הוצאות משק הבית של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, 2017 (חרדים – לפי הגדרה עצמית).

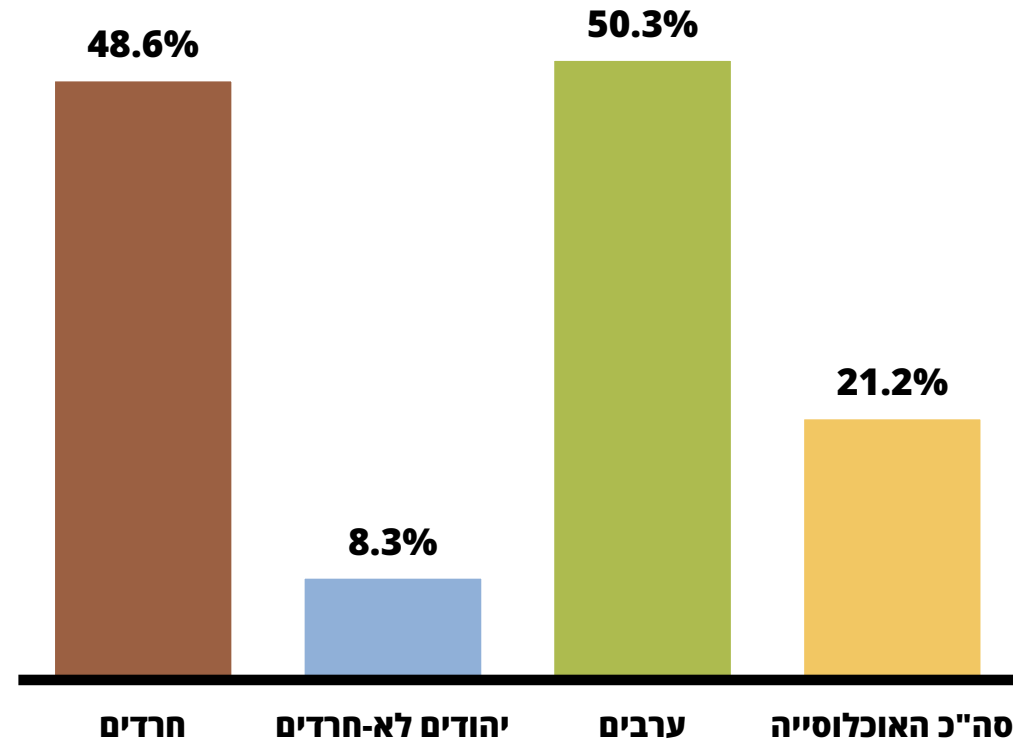
שכר לשעה לשכיר

לפי מגדר, גילים 25-64, שנת 2017

מקור: ניצה (קלינר) קסיר ודמיטרי רומנוב, 2018. "איכות חיים של אוכלוסיות בחברה הישראלית – מבט השוואתי", המכון החרדי למחקרי מדיניות.
נתונים: סקר הוצאות משק הבית של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, 2017 (חרדים – לפי הגדרה עצמית).

תחולת העוני (שיעור העוני) שנת 2017

העוני בחברה הערבית
ובחברה החרדית, הוא עוני:

- עמוק
- מתמשך
- בין-דורי

בסביבות 75%
מהעניים הם חרדים
או ערבים

מקור: ניצה (קלינר) קסיר ודמיטרי רומנוב, 2018. "איכות חיים של אוכלוסיות בחברה הישראלית – מבט השוואתי", המכון החרדי למחקרי מדיניות.
נתונים: סקר הוצאות משק הבית של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, 2017 (חרדים – לפי הגדרה עצמית).

שילוב חלקי בשוק העבודה של אוכלוסיות שונות:

- שיעורי תעסוקה נמוכים
- שכר נמוך

בין הגורמים ל:

אי-שוויון ועוני

השילוב החלקי הוא בין היתר תוצאה של פריון עבודה נמוך בחלק מהאוכלוסיות

**שיפור ההון האנושי והפריון חשובים מאוד גם
להבטחת צמיחה מכלילה**

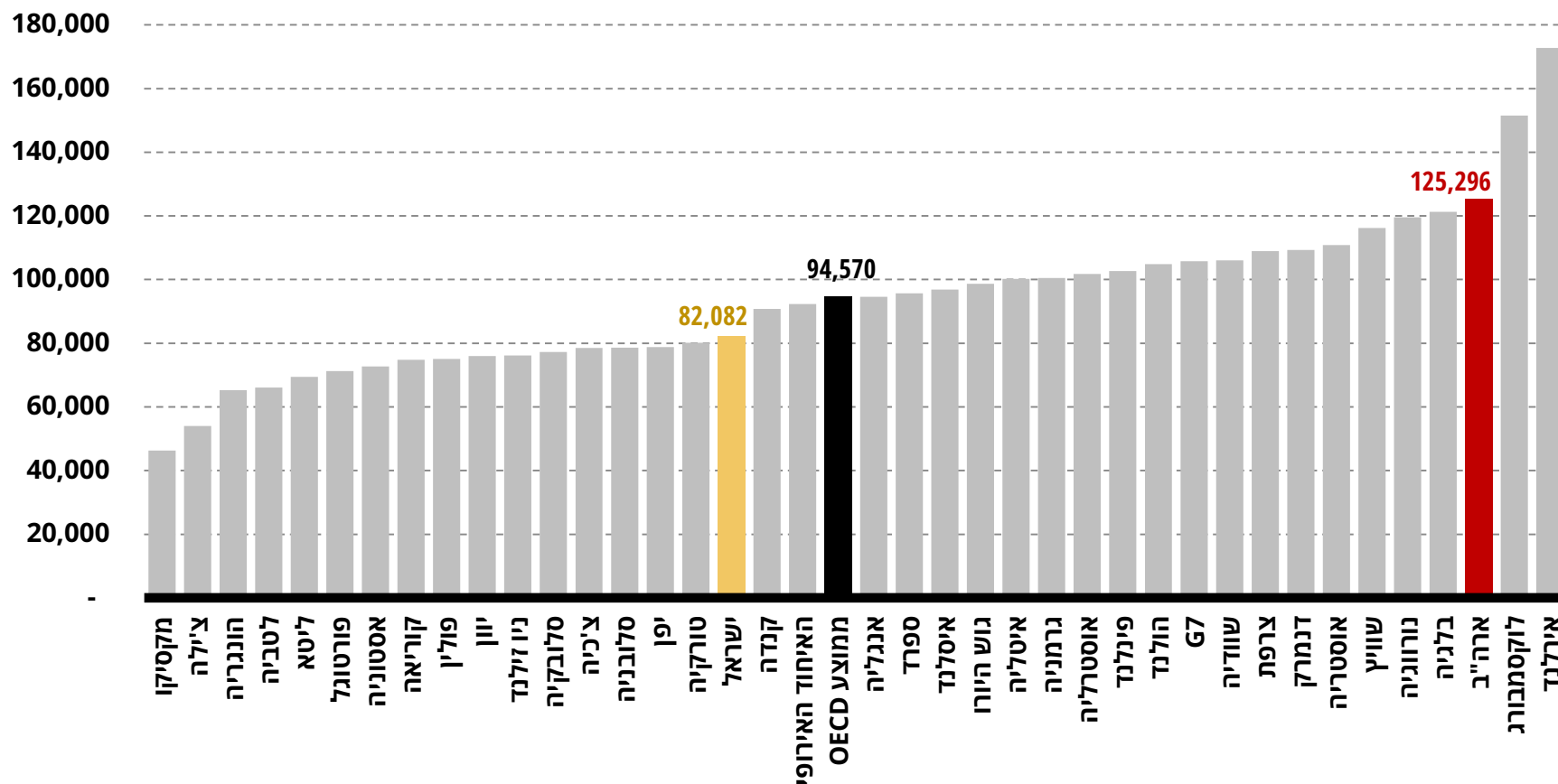
פריון העבודה בישראל

רמת פריון העבודה

הפער בפריון העבודה בין
ישראל לארה"ב ובין ישראל
לממוצע ה-OECD אינו
נסגר תקופה ארוכה

התוצר לעובד בישראל:
87% מזה של מדינות ה-
OECD
66% מזה של ארה"ב

פריון לעובד התוצר לעובד, השוואה בינלאומית, 2018

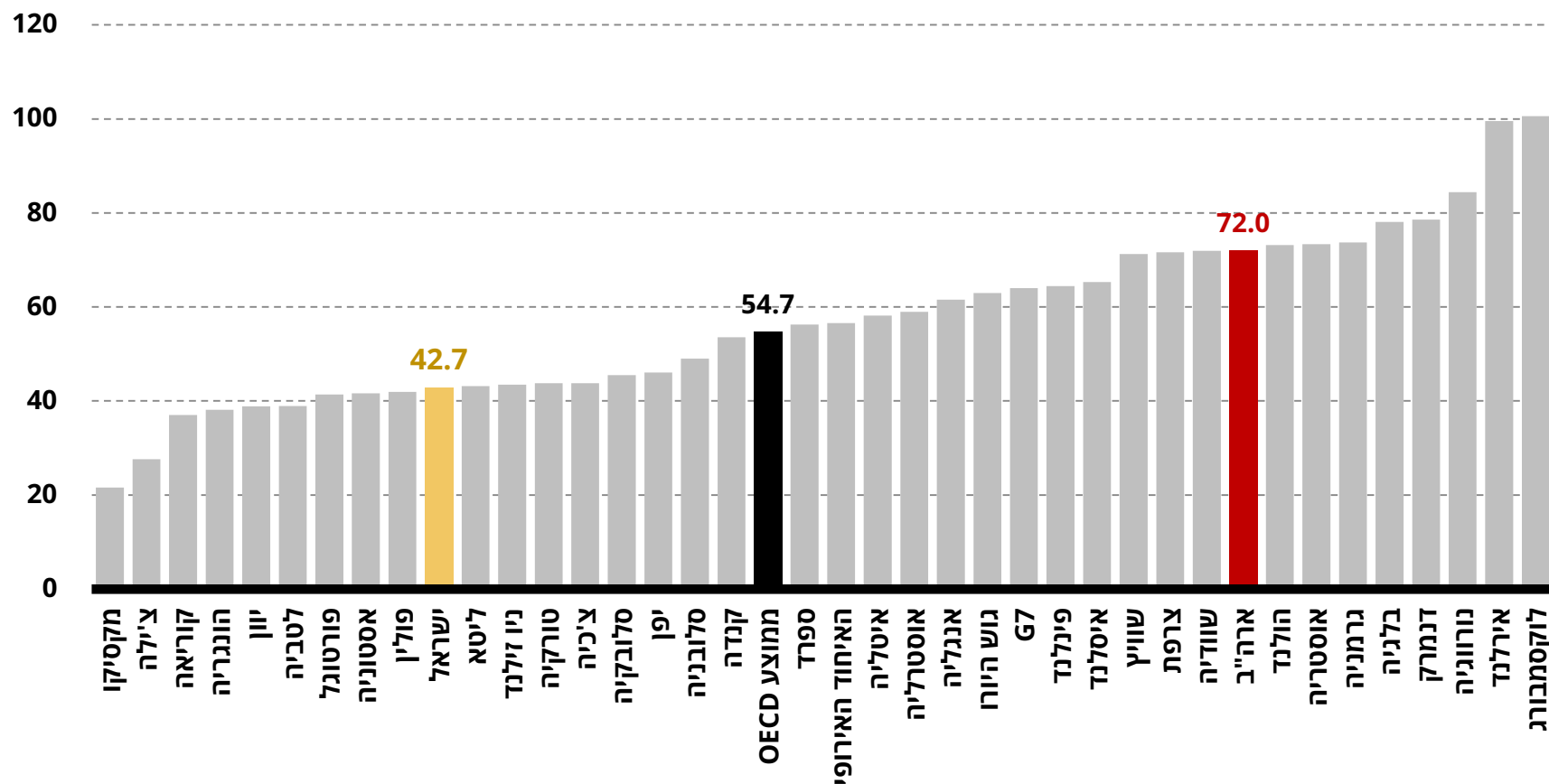
Data: Level of GDP per capita and productivity, OECD stats USD, current prices and PPPs.

* במקסיקו, צ'ילה, ליטא, קוריאה, ניו זילנד, יפן, טורקיה, ישראל, קנדה, האיחוד האירופי, ממוצע ה-OECD, איסלנד, גוש היורו, אוסטרליה, ה-G7, ארה"ב ואירלנד הנתון האחרון הוא ל-2017. ** ביפן ובארה"ב הנתון משוער בלבד.

רמת פריון העבודה

פריון לשעת עבודה

התוצר לשעת עבודה בהשוואה בינלאומית, 2018

הפער בתוצר לשעת
עבודה אף גדול יותר, והפריון
לשעת עבודה בישראל
מהווה:

78% משל מדינות ה-OECD

59% משל ארה"ב

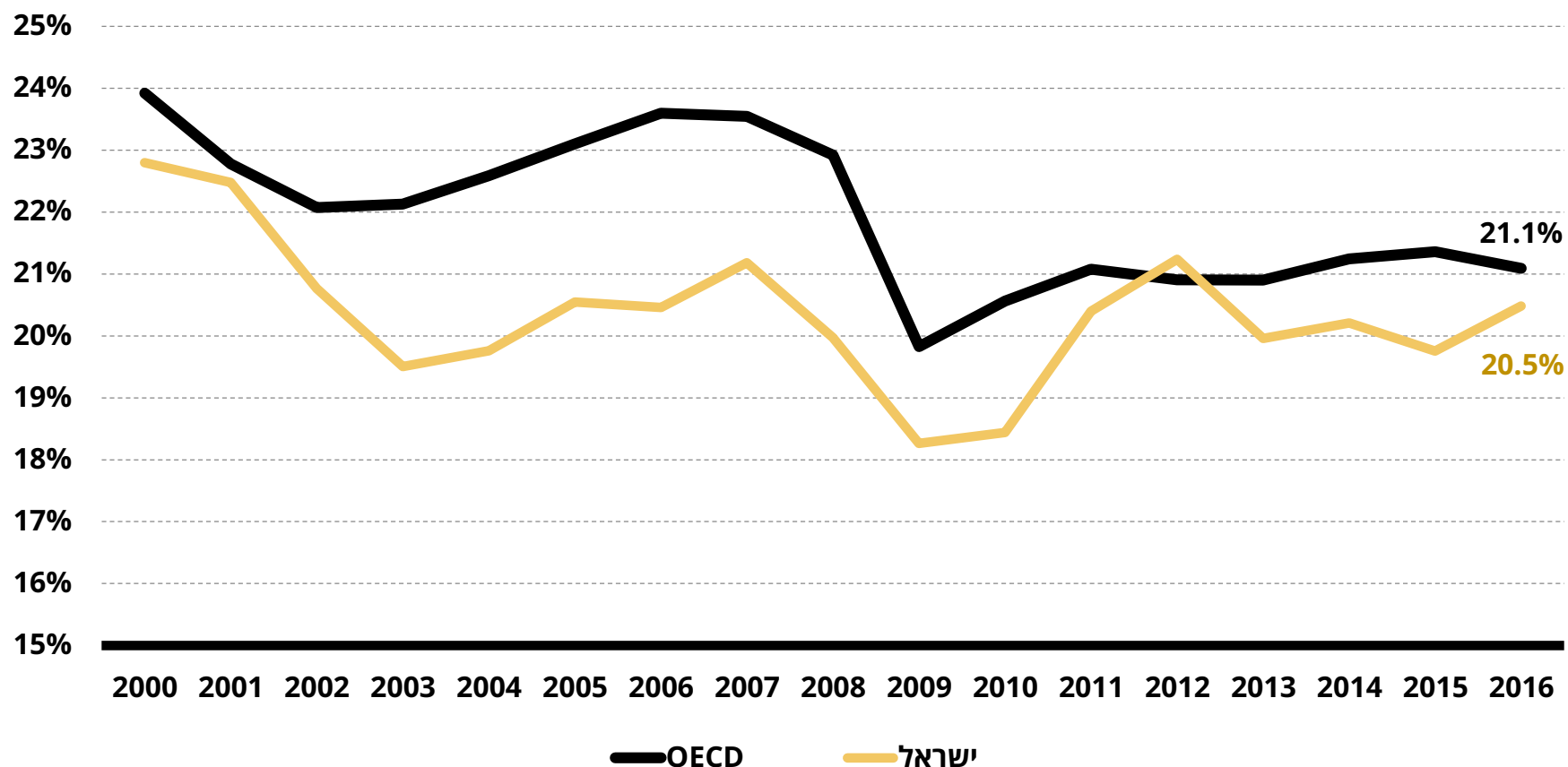
Data: GDP per hour worked, OECD stats, USD, current prices and PPPs.

* במקסיקו, צ'ילה, קוריאה, ישראל, ליטא, ניו זילנד, טורקיה, יפן, קנדה, ממוצע ה-OECD, האיחוד האירופי, אוסטרליה, גוש היורו, ה-G7, פינלנד, איסלנד, שווייץ, ארה"ב ואירלנד הנתון האחרון הוא משנת 2017 ** במקסיקו, טורקיה יפן וארה"ב הנתונים משוערים בלבד.

גורמים לפריון הנמוך: השקעה בהון

פער מצטבר בהשקעה –
בהצבר הון פיזי – במשק
הישראלי על פני השנים

שיעור ההשקעה בהון נטו (היווי הון גולמי – GCF)
ישראל בהשוואה לממוצע ה-OECD*, 2016-2000

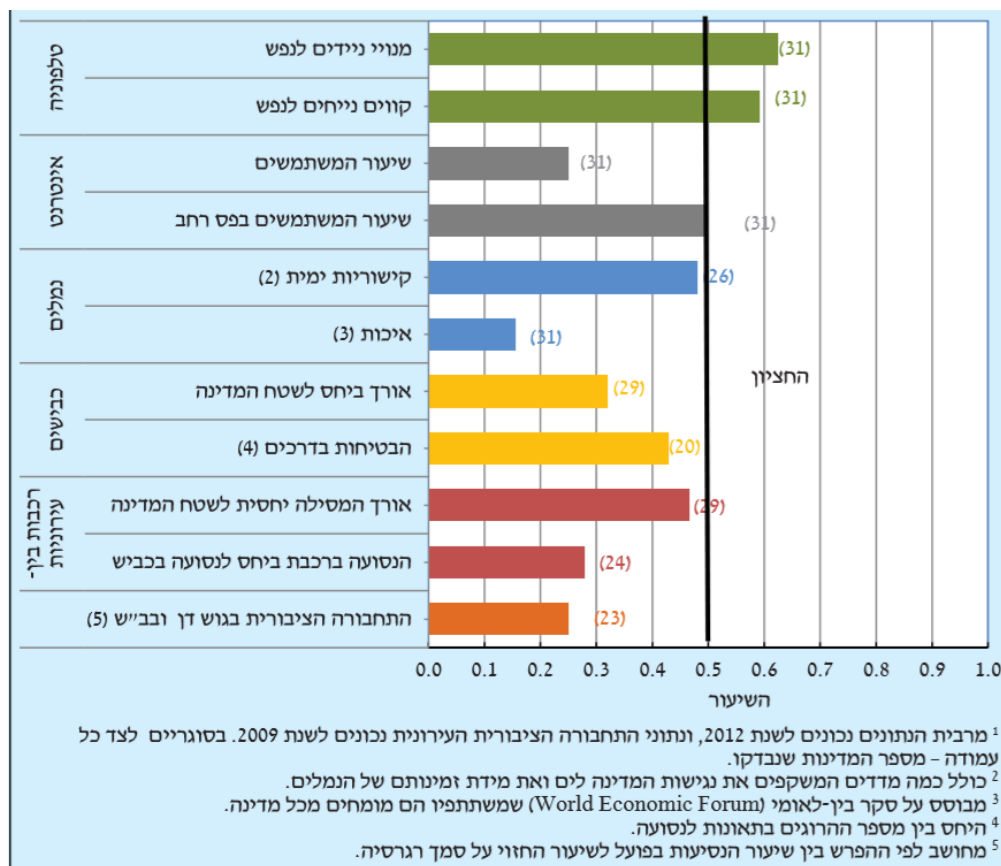
Data: https://data.worldbank.org/indicator/NE.GDI.TOTL.ZS?locations=IL-US-OE&name_desc=true, the world bank data, gross capital formation, percentage of GDP

גורמים לפריון הנמור: השקעה בתשתיות

רמת ההשקעות בתשתיות
אינה נמוכה, אך אינה
מספיקה כדי לסגור את
הפער באיכות, בפרט
לנוכח גידול האוכלוסייה
המהיר יותר בישראל

איכות התשתיות השונות בישראל

מדדים נבחרים לרמת התשתיות, בהשוואה ל-OECD, שנת 2014

נתונים : דו"ח בנק ישראל לשנת 2014

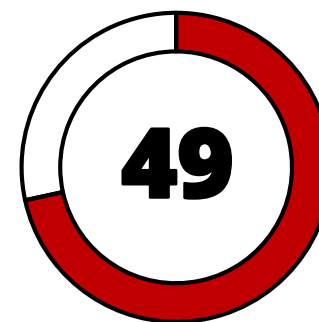
"עלייה של כ-1% תוצר
בהשקעה בפרויקטים של
תשתית - במידה ואלו נבחרים
בקפידה ומבוצעים ביעילות -
צפויה להעלות את רמת התוצר
ב-0.4% בטווח המידי וב-1.5%
לאחר ארבע שנים." (דוח בנק ישראל)

גורמים לפריון הנמוך: חסמים בירוקרטיים

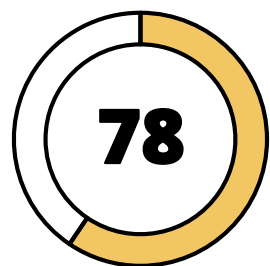
מיקום ישראל במדד ה-Doing Business* מיקום מתוך 190 מדינות, שנת 2019

מבין מדינות ה-OECD,
ישראל מדורגת במקום 30 מתוך 36

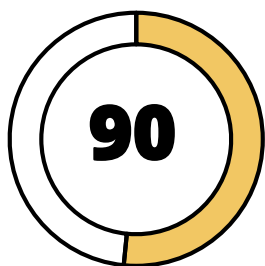
Doing Business

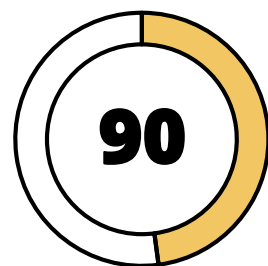
חיבור לחשמל

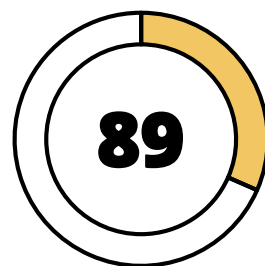
אכיפת חוזים

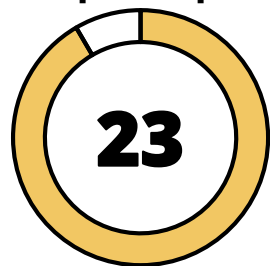
תשלומי מיסים

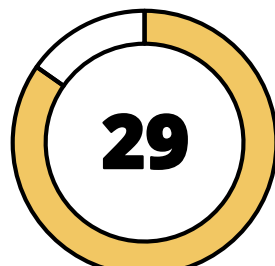
רישום נכסים

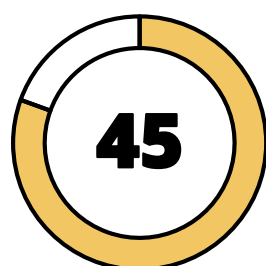
הגנה על
משקיעים קטנים

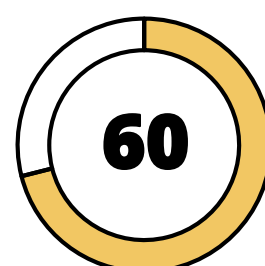
טיפול בפשיטות רגל

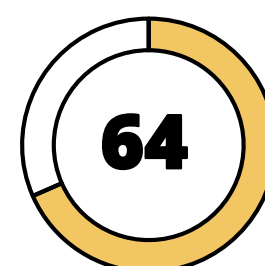
פתיחת עסק

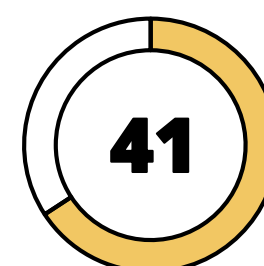
השגת אשראי

מסחר בין מדינות

אישורי בנייה

Data: http://www.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/media/Annual-Reports/English/DB2019-report_web-version.pdf, "Doing Business 2019".

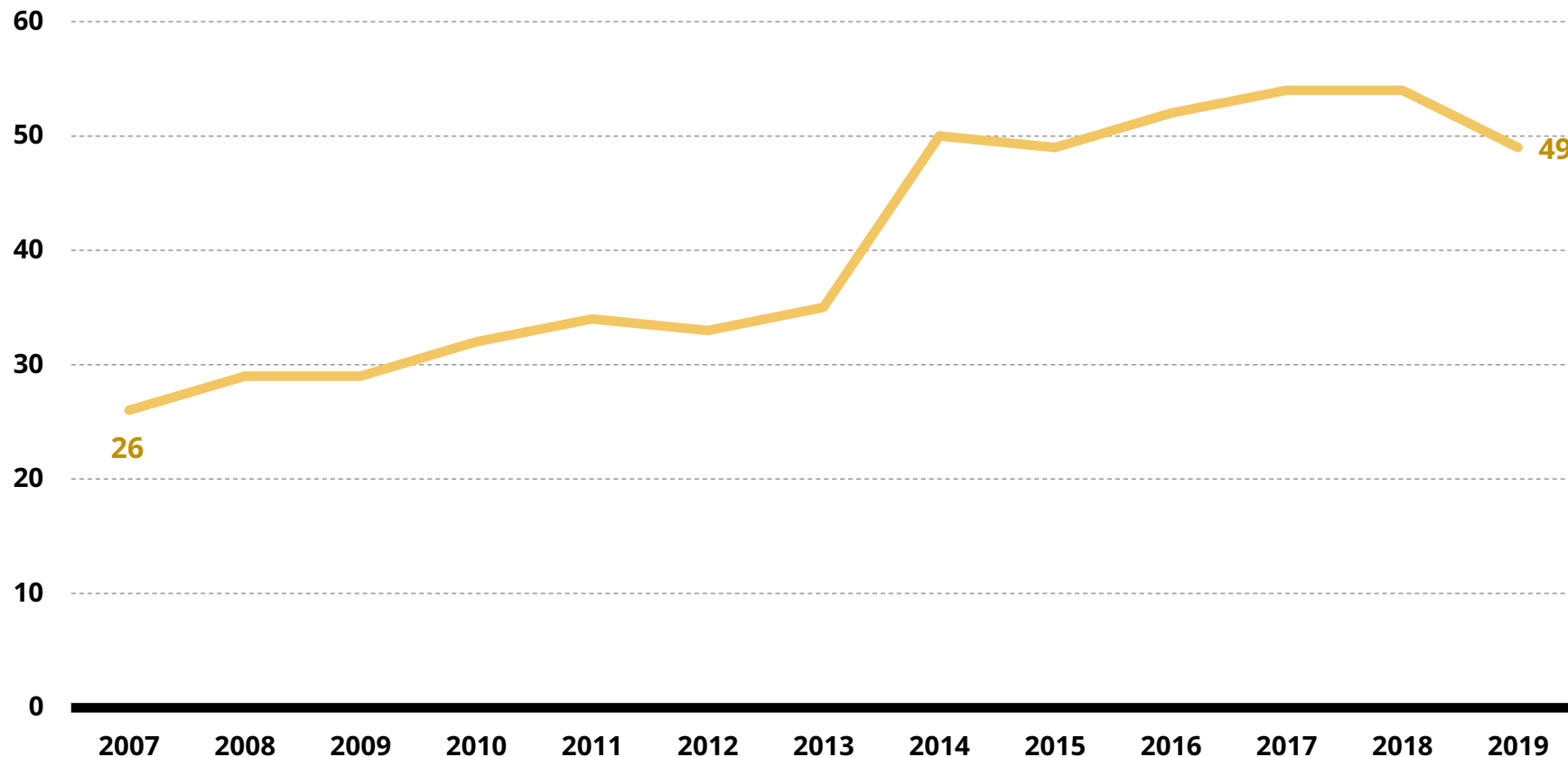
* דירוג מתוך 190 מדינות. דירוג גבוה יותר משקף מצב שלילי יותר.

גורמים לפריון הנמוך: חסמים בירוקרטיים

בהשוואה למדינות ה-
OECD, ישראל ירדה
בשנת 2019 מהמקום ה-
29 למקום ה-30

מיקום ישראל במדד ה-Doing Business שנים 2008-2019

מיקום מתוך
190 מדינות

Data: <https://tradingeconomics.com/israel/ease-of-doing-business>, "trading economics" website.

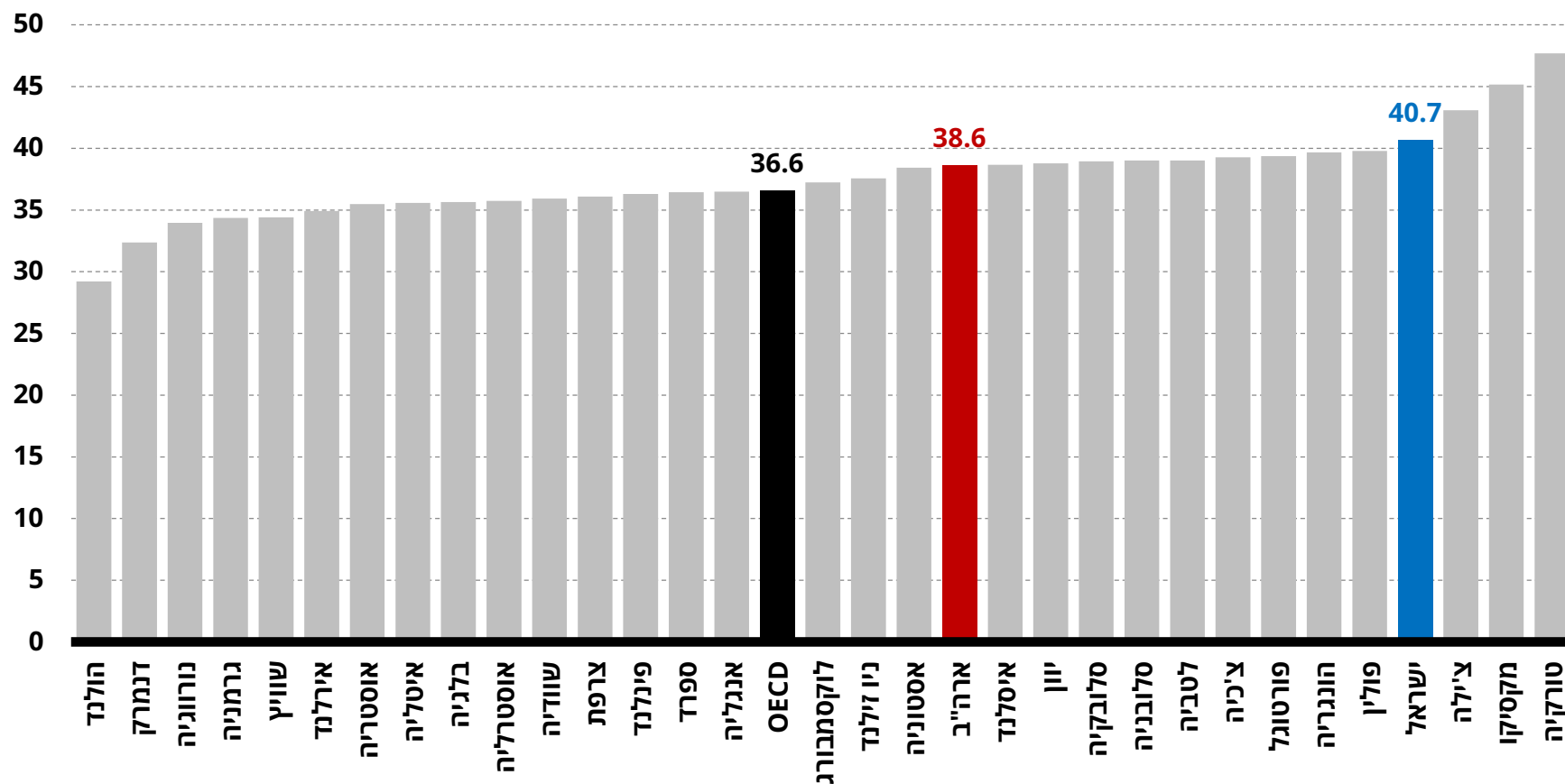
http://www.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/media/Annual-Reports/English/DB2019-report_web-version.pdf, "Doing Business 2019".

* דירוג מתוך 190 מדינות. דירוג גבוה יותר משקף מצב שלילי יותר

גורמים לפריון הנמוך: שעות עבודה

בישראל שיעור גבוה
של מועסקים שעות
רבות: 75% מועסקים
למעלה מ-40 שעות ו-
15% מועסקים
למעלה מ-50 שעות
(מקום 6 ב-OECD)

מספר שעות עבודה שבועיות בדרך כלל בעבודה העיקרית השוואה בינלאומית של מדינות ה-OECD, שנת 2017

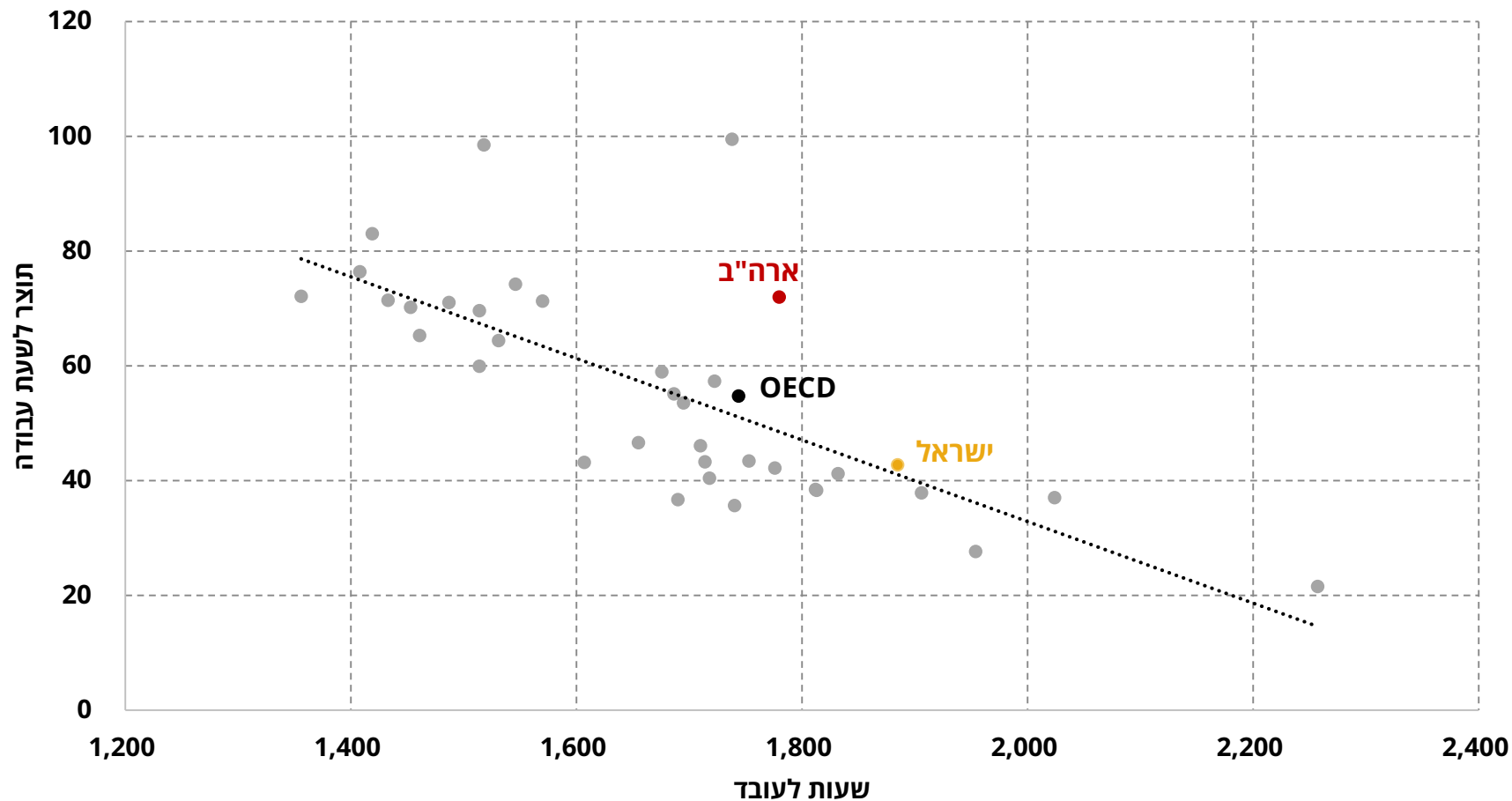

Data: OECD.Stat – Average usual weekly hours worked on the main job.

* בנורווגיה הנתון האחרון הוא לשנת 2016, אין נתונים זמינים עבור קוריאה וקנדה.

תוצר לשעת עבודה vs. שעות עבודה לעובד

שעות העבודה והתוצר לשעת עבודה, מדינות שונות, 2017

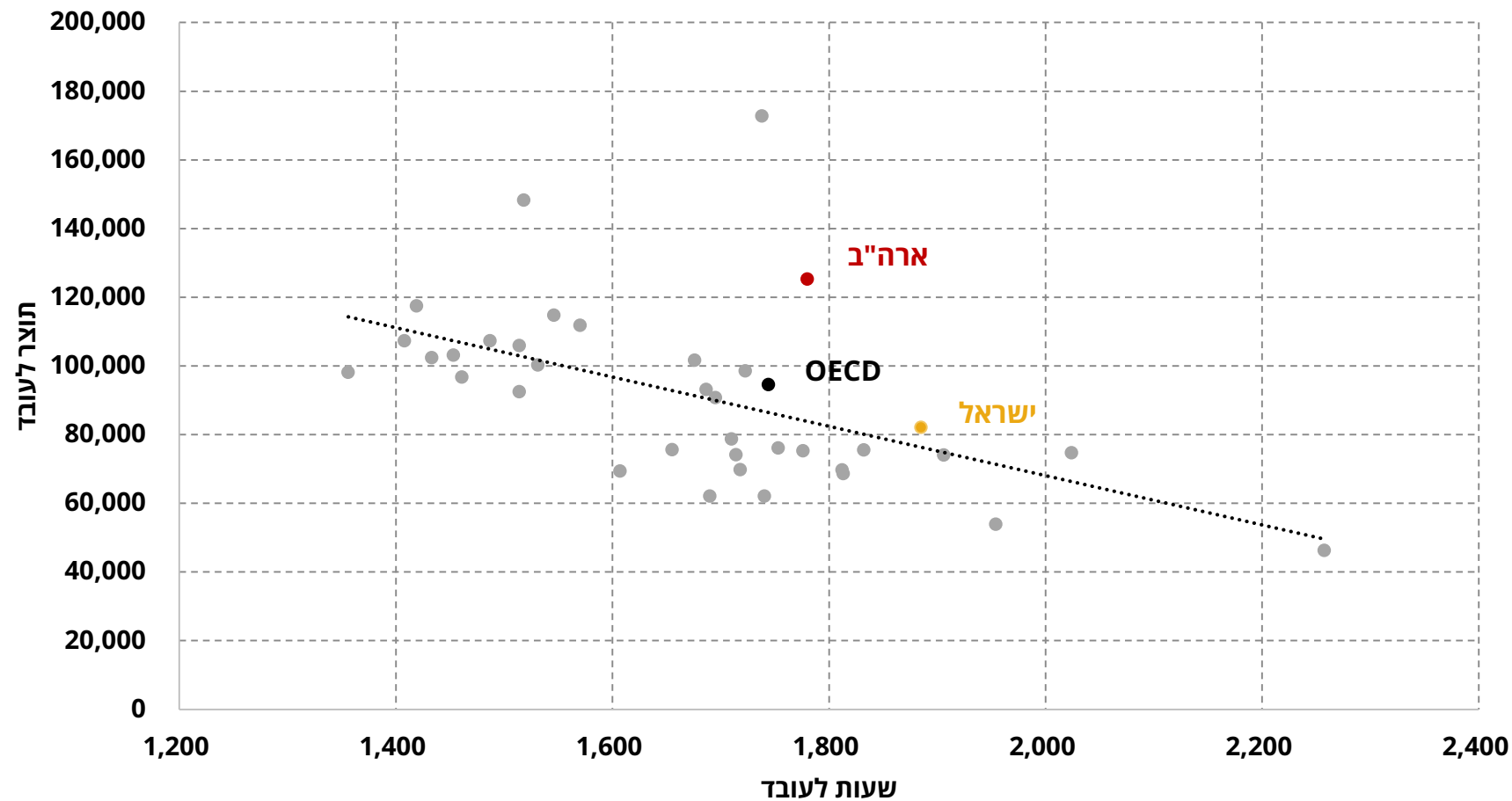

Data: [Average annual hours per worker](#), [GDP per hour worked](#), OECD statistics, GDP in USD, current prices and PPPs.

* בבליגיה הנתון האחרון הוא משנת 2016. בטורקיה הנתון האחרון הוא משנת 2015.

תוצר לעובד vs. שעות עבודה לעובד

שעות העבודה והתוצר לעובד, מדינות שונות, 2017

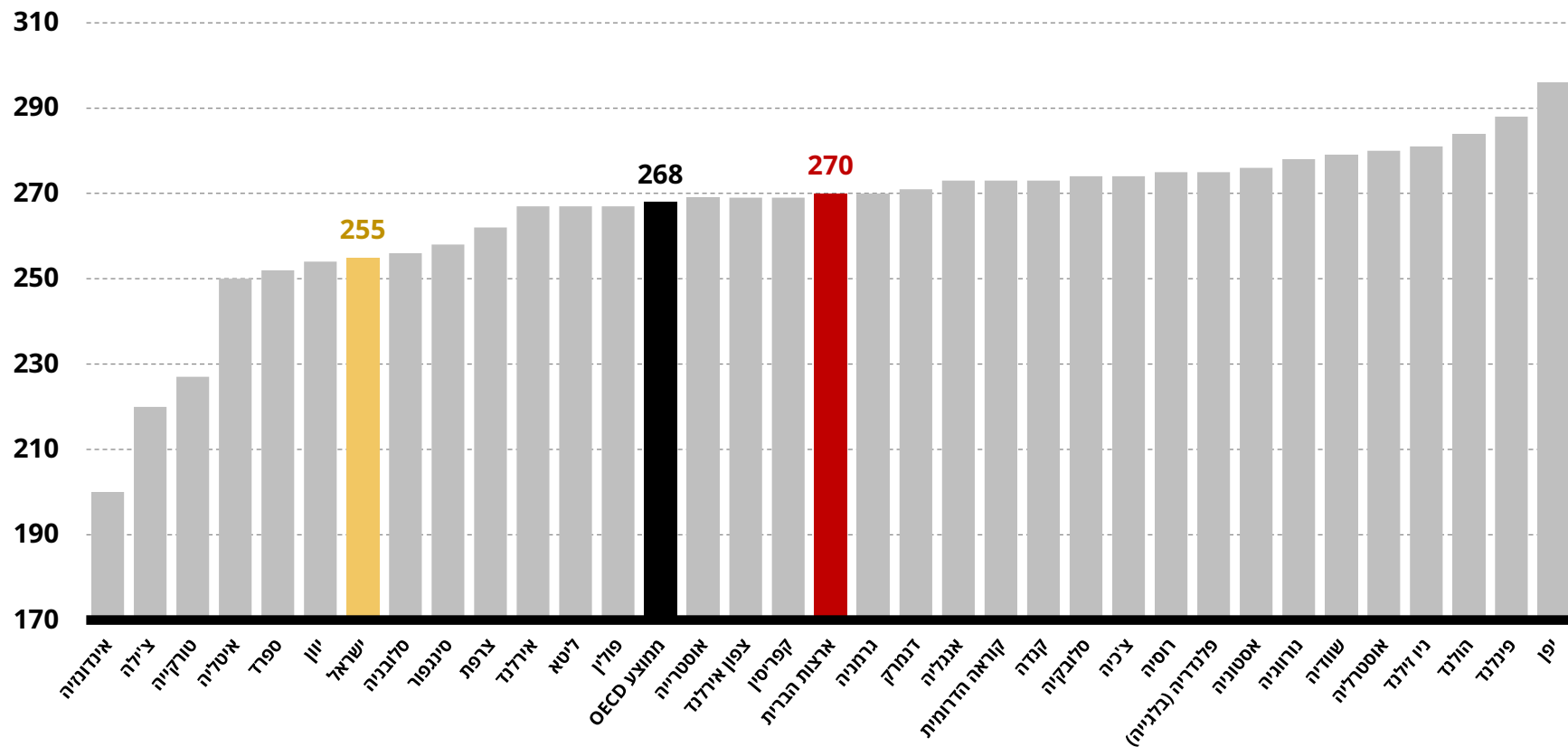

Data: [Average annual hours per worker](#), [GDP per hour worked](#), OECD statistics, GDP in USD, current prices and PPPs.

* בבליגיה הנתון האחרון הוא משנת 2016. בטורקיה הנתון האחרון הוא משנת 2015.

גורמים לפריון הנמוך: הון אנושי

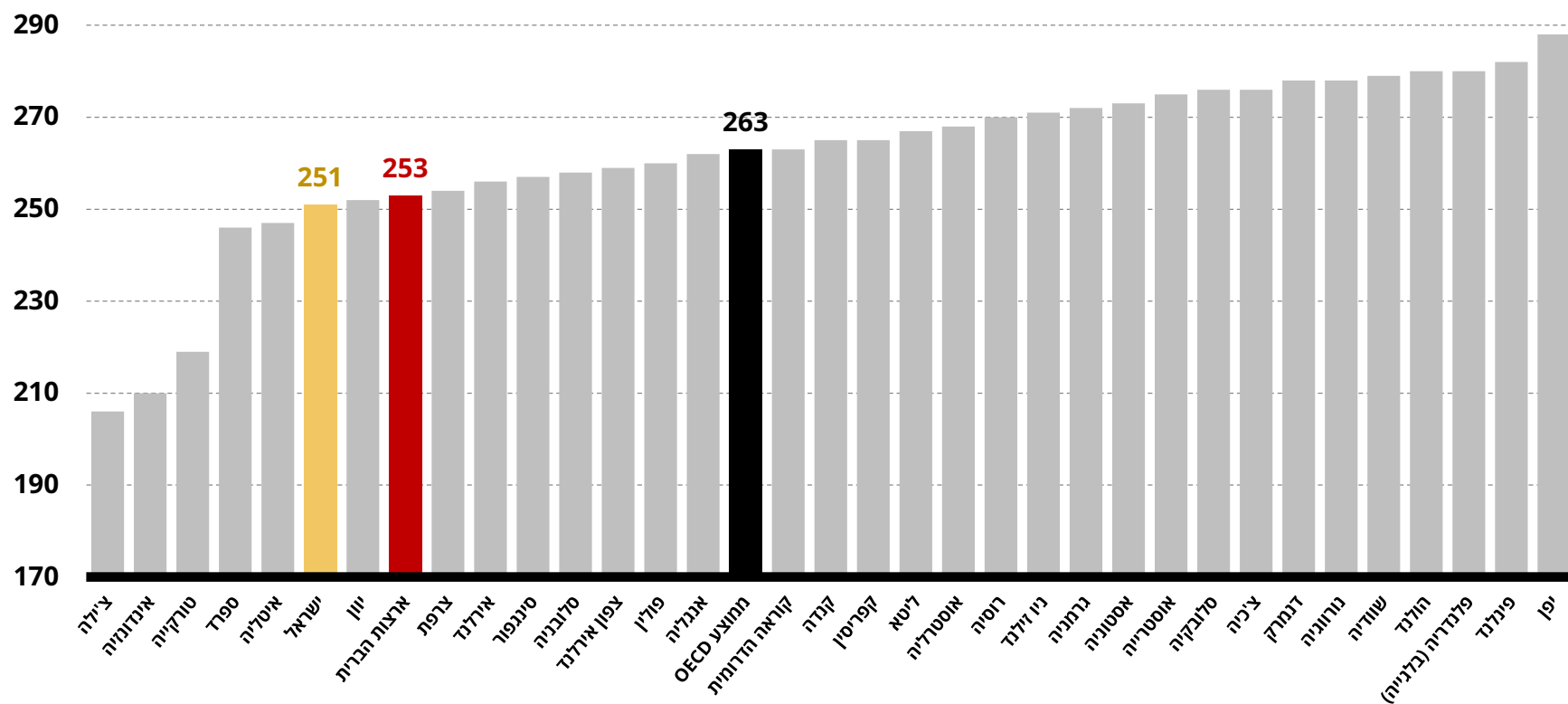
ציון ממוצע במבחני סקר מיומנויות (PIAAC)
אוריינות קריאה

נתונים: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, "מיומנויות בוגרים בישראל 2014-2015", פרסום מס' 1640, יוני 2016.

גורמים לפריון הנמוך: הון אנושי

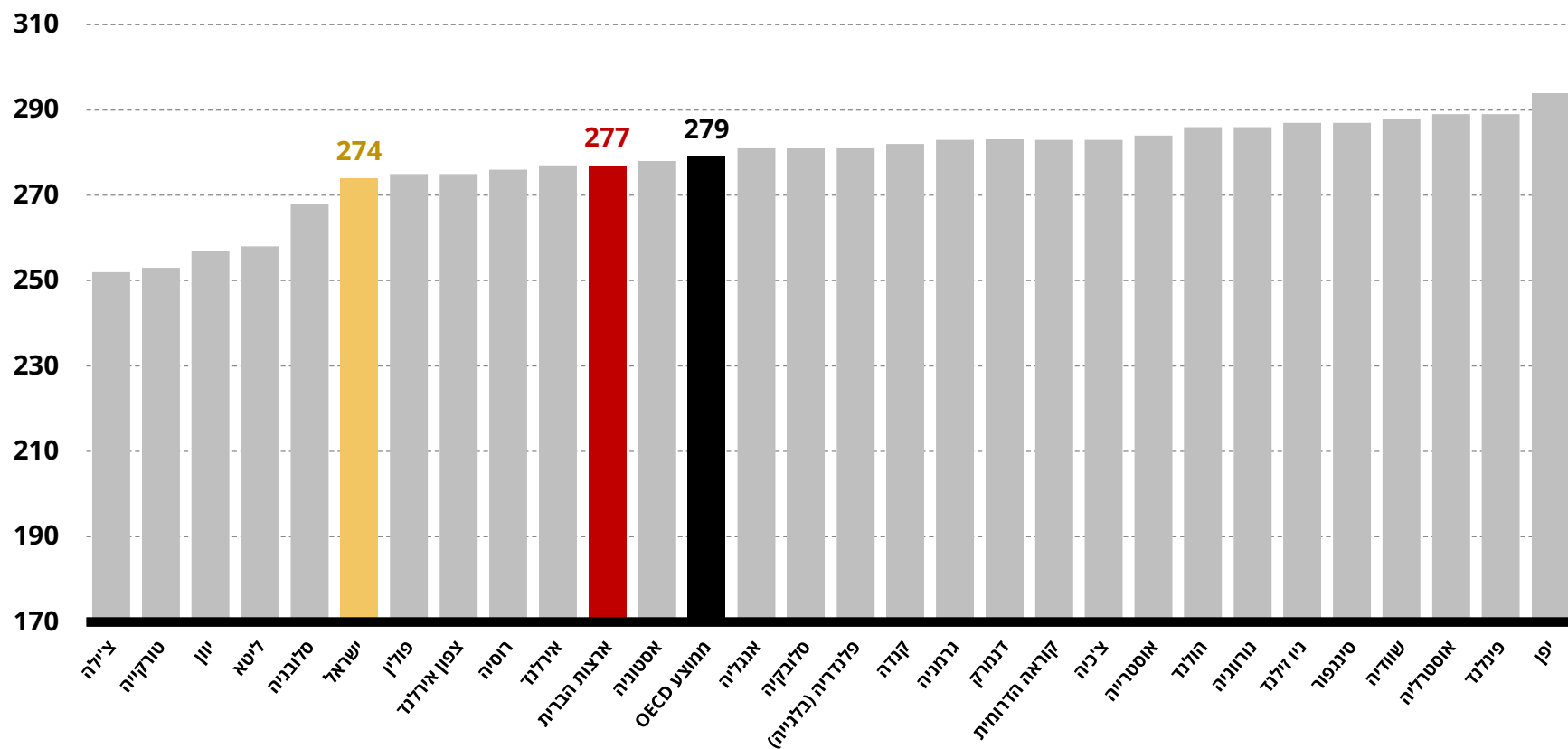
ציון ממוצע במבחני סקר מיומנויות (PIAAC)
אוריינות מתמטית

נתונים: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, "מיומנויות בוגרים בישראל 2014-2015", פרסום מס' 1640, יוני 2016.

גורמים לפריון הנמור: הון אנושי

ציון ממוצע במבחני סקר מיומנויות (PIAAC) פתרון בעיות בסביבה מתוקשבת

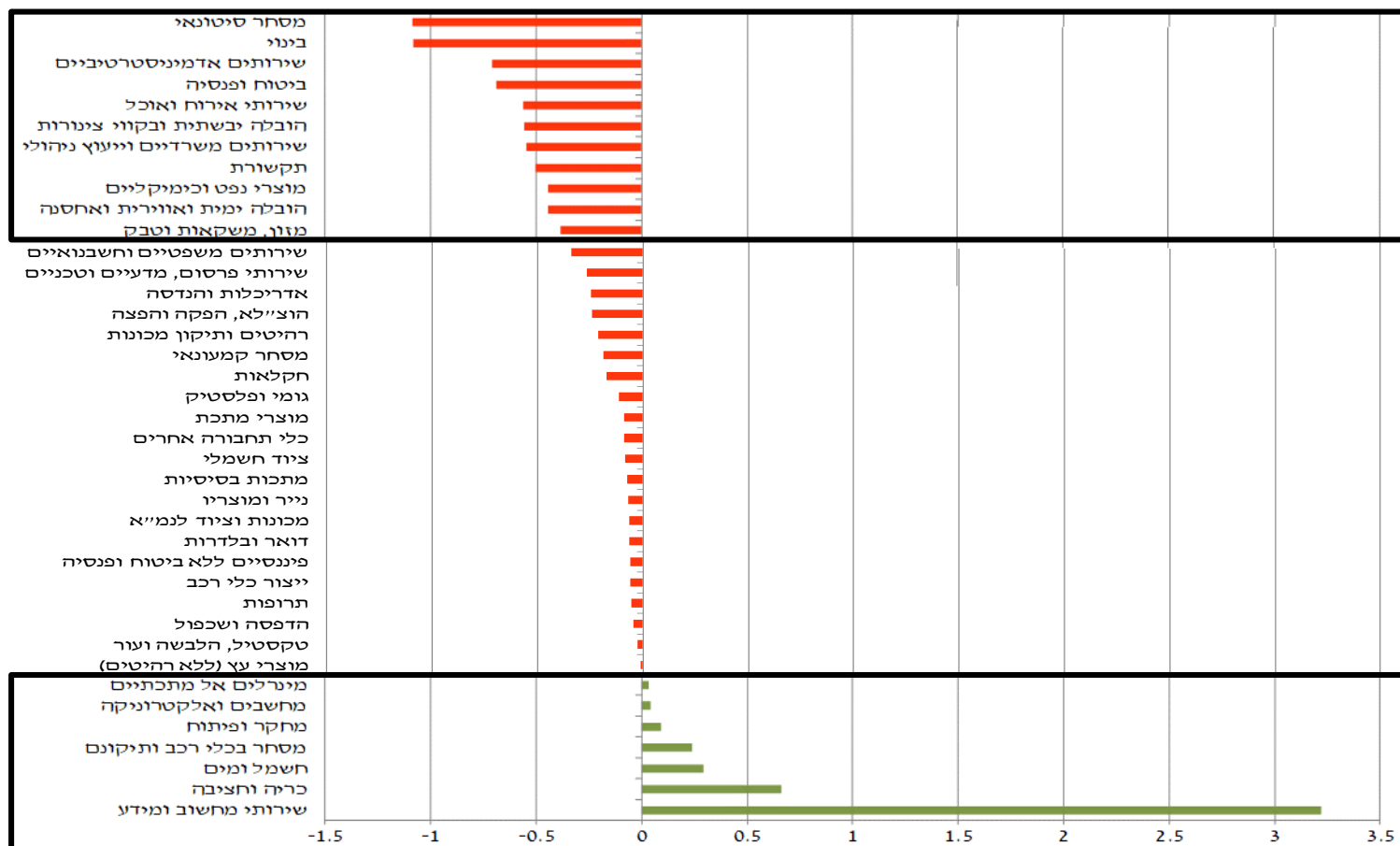

נתונים: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, "מיומנויות בוגרים בישראל 2014-2015", פרסום מס' 1640, יוני 2016.
* המדינות: איטליה, אינדונזיה, ספרד, צרפת וקפריסין לא השתתפו במבחן זה

פערים בפריון: ענפי המשק

התרומות של פערי הפריון בענפי המשק לסך פערי הפריון לעומת ה-OECD*

שנת 2014

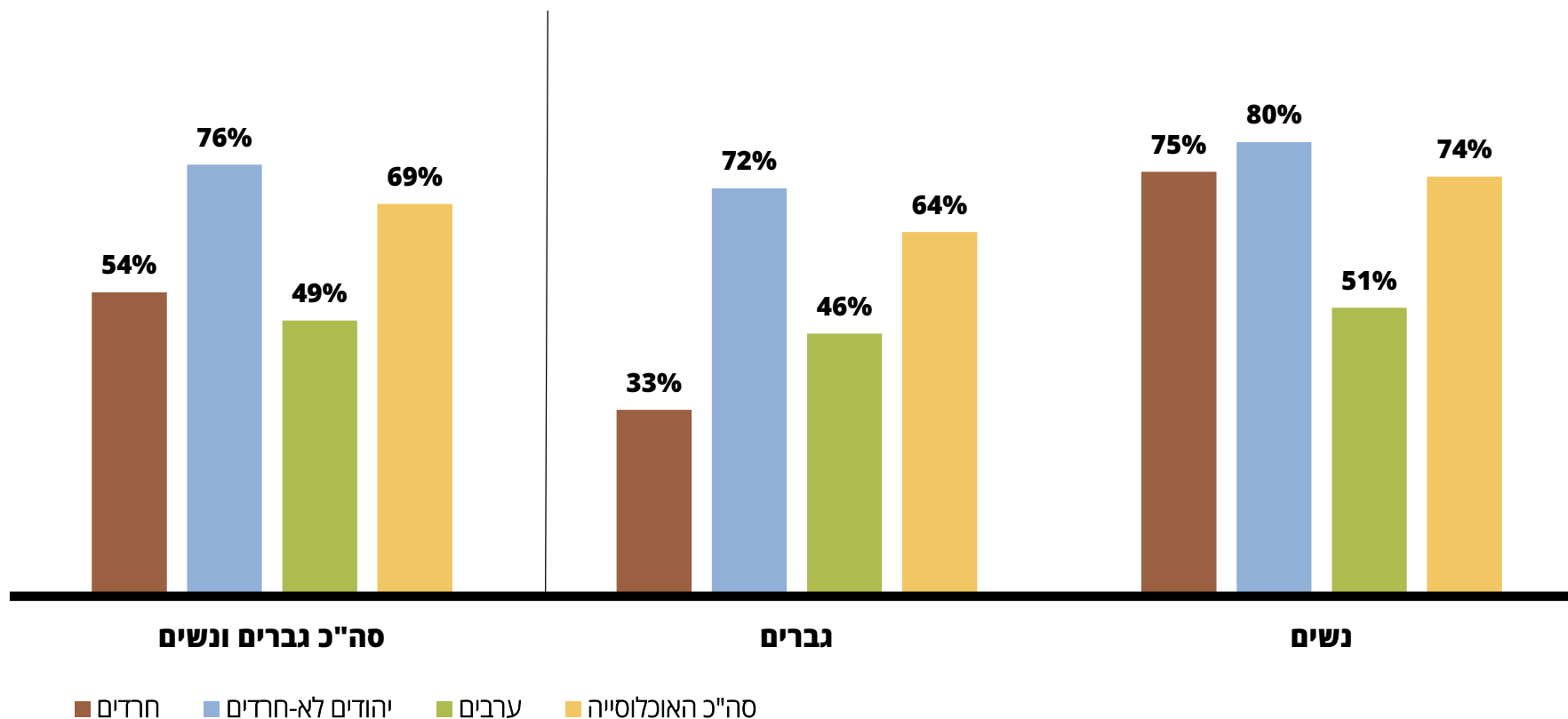

נתונים: עיבודי בנק ישראל ל-OECD

* לא כולל את צ'ילה, איסלנד, יפן, קוריאה, לוקסמבורג, אוסטרליה, קנדה, אירלנד ניו זילנד וטורקיה בדל העדר נתונים. מלבדן, בחלק מהענפים חסרות בין 1 ל-4 מדינות נוספות.

פערים בפריון: פערים בהון האנושי של אוכלוסיות שונות

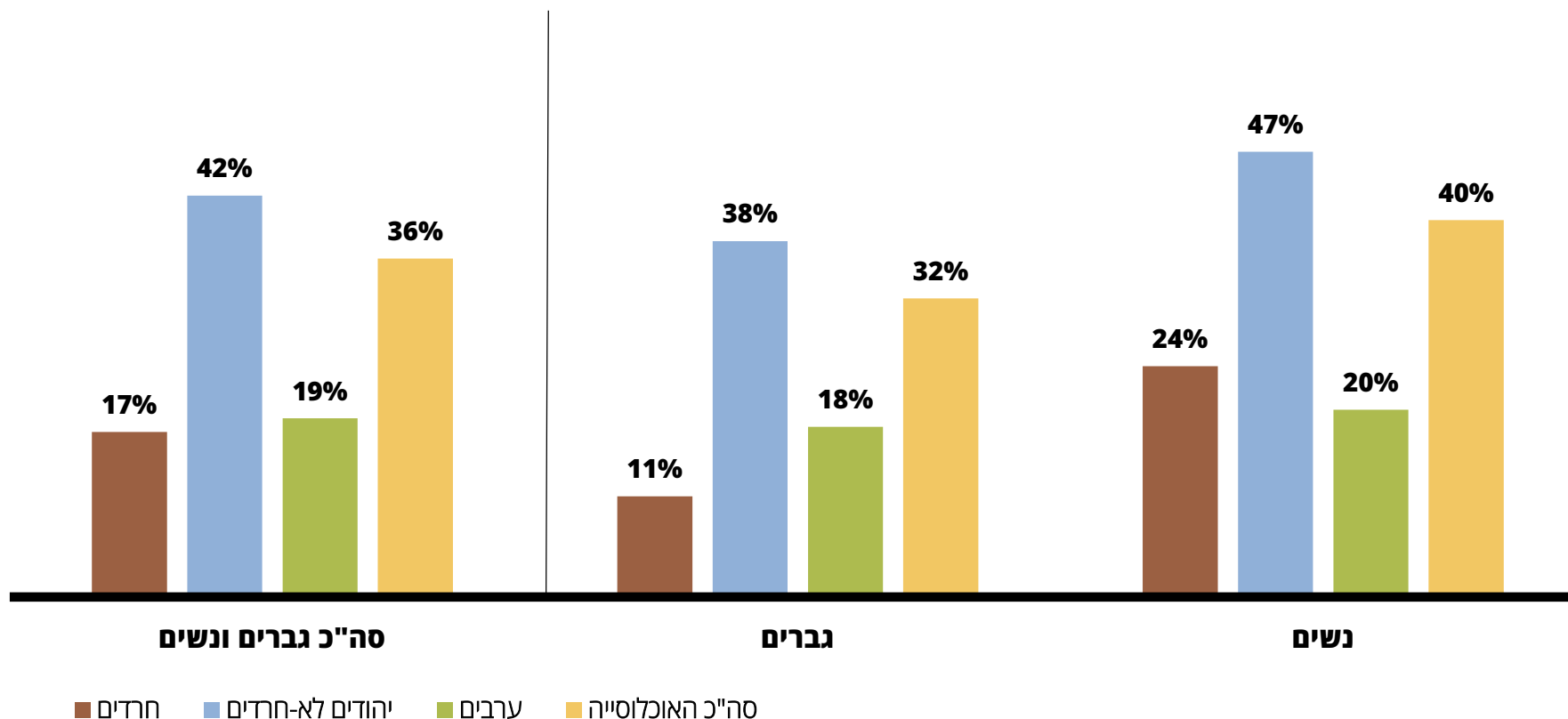
שיעור בעלי תעודת בגרות או תעודה גבוהה יותר *
לפי מין, גילים 25-64, שנת 2016

מקור: ניצה (קלינר) קסיר ודמיטרי רומנוב, 2018. "איכות חיים של אוכלוסיות בחברה הישראלית – מבט השוואתי", המכון החרדי למחקרי מדיניות.
נתונים: סקר כוח אדם של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, 2016 (חרדים – לפי הגדרה עצמית). * כולל תעודת בגרות, תעודת סיום ב"ס על-תיכוני שאינה תעודה אקדמית, תואר אקדמי או תואר מקביל לו.

פערים בפריון: פערים בהון האנושי של אוכלוסיות שונות

שיעור בעלי תעודה אקדמית*
לפי מין, גילים 25-64, שנת 2016

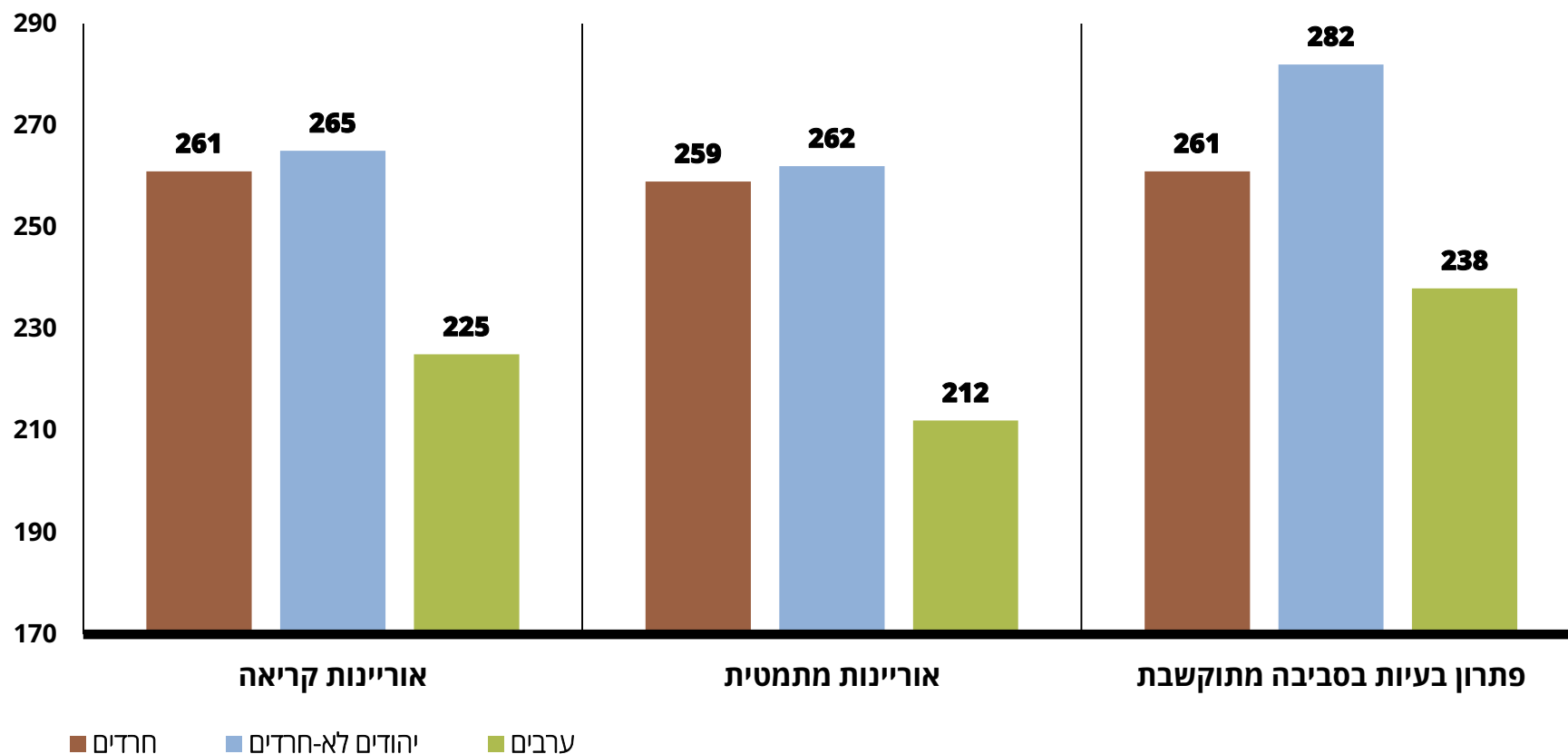

מקור: ניצה (קלינר) קסיר ודמיטרי רומנוב, 2018. "איכות חיים של אוכלוסיות בחברה הישראלית – מבט השוואתי", המכון החרדי למחקרי מדיניות.
נתונים: סקר כוח אדם של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, 2016 (חרדים – לפי הגדרה עצמית). * או תעודה מקבילה.

הון אנושי

ציון ממוצע במבחני סקר מיומנויות (PIAAC)

אוריינות קריאה, אוריינות מתמטית ופתרון בעיות בסביבה מתוקשבת, לפי קבוצת אוכלוסייה

הפערים בין גברים חרדים ויהודים לא-חרדים גדולים יותר בקרב צעירים – בני 16-40*

מקור: ניצה (קלינר) קסיר ודמיטרי רומנוב, 2018. "איכות חיים של אוכלוסיות בחברה הישראלית – מבט השוואתי", המכון החרדי למחקרי מדיניות. * עיבודי בנק ישראל לנתוני סקר מיומנויות בוגרים (PIAAC).
נתונים: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, "מיומנויות בוגרים בישראל 2014-2015", פרסום מס' 1640, יוני 2016. טווח הציונים במבחנים השונים הוא 0-500; ממוצע הציונים הוא 250 וסטיית התקן עומדת על 50.

סיכום ומשמעויות לעתיד

סיכום ומשמעויות לצעדי מדיניות

- מבט מקרו - מצב המשק ומצב שוק העבודה כיום טוב
- מנוע הצמיחה במשק מתבסס והתבסס על הגידול בתעסוקה, והוא מתקרב למיצוי - אך, עדיין ניתן להגדיל בחלק מהאוכלוסיות המגוונות
- פריון העבודה בישראל נמוך
- מנוע צמיחה עתידי צריך להישען על גידול פריון העבודה (וההון האנושי)
- לרמת ההון האנושי והפריון השלכות רב ממדיות, כלכליות אך גם חברתיות

צעדי מדיניות נדרשים

- השקעה בהון פיזי ובטכנולוגיה

- השקעה בתשתיות

- הסרת חסמים בירוקרטיים ושיפור הסביבה העסקית

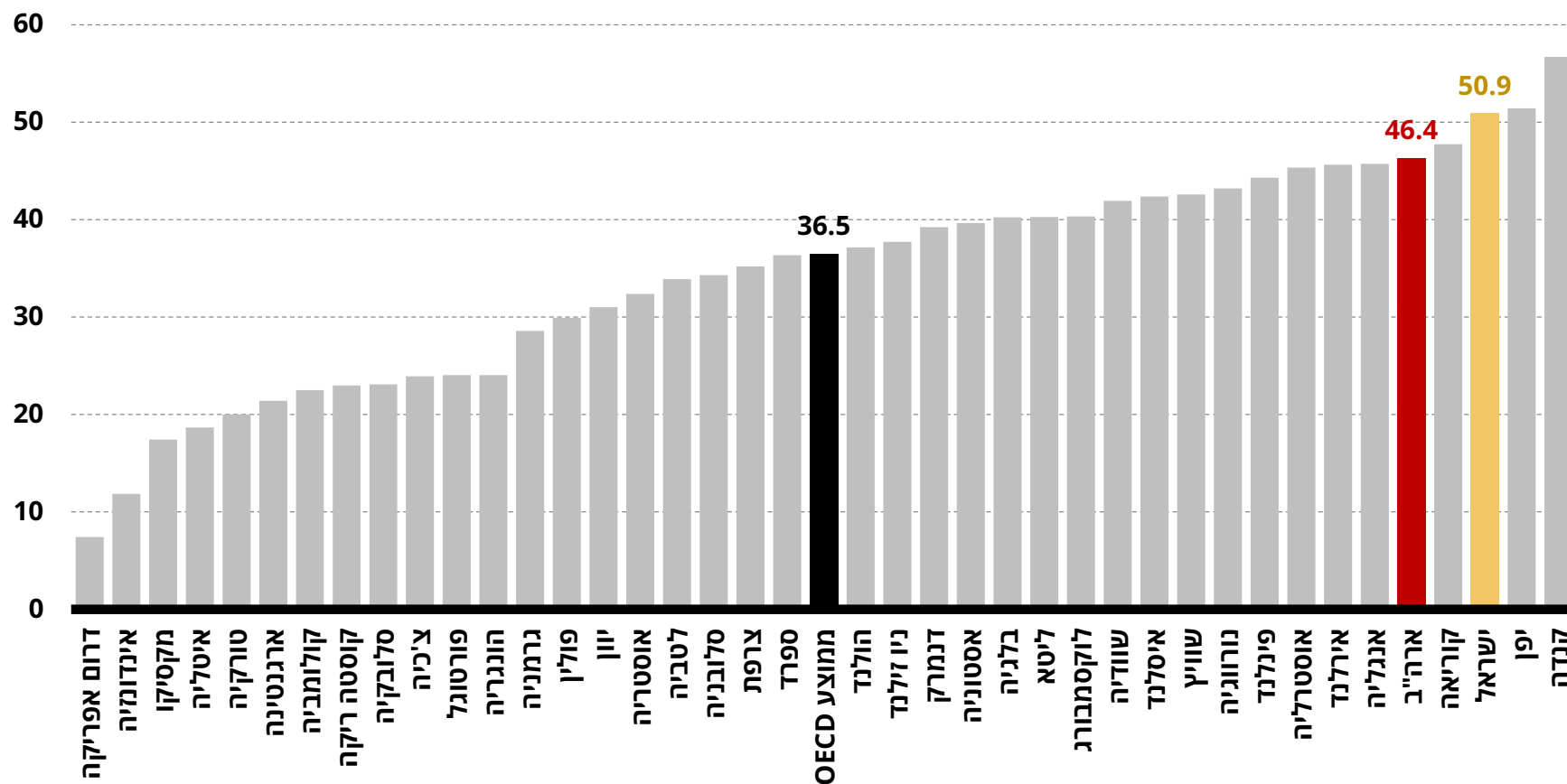
- העלאת ההון האנושי

- עולם התעסוקה הולך ומשתנה עם צמיחתן של טכנולוגיות אוטומטיות ודיגיטליות שונות

- הון אנושי איכותי ורכישת מיומנויות ברמה גבוהה הכרחי לסייע לעובדים למצוא את מקומם במקצועות החדשים

אתגרים הון אנושי

שיעור בעלי תעודה אקדמית השוואה בינלאומית של מדינות ה-OECD, שנת 2017

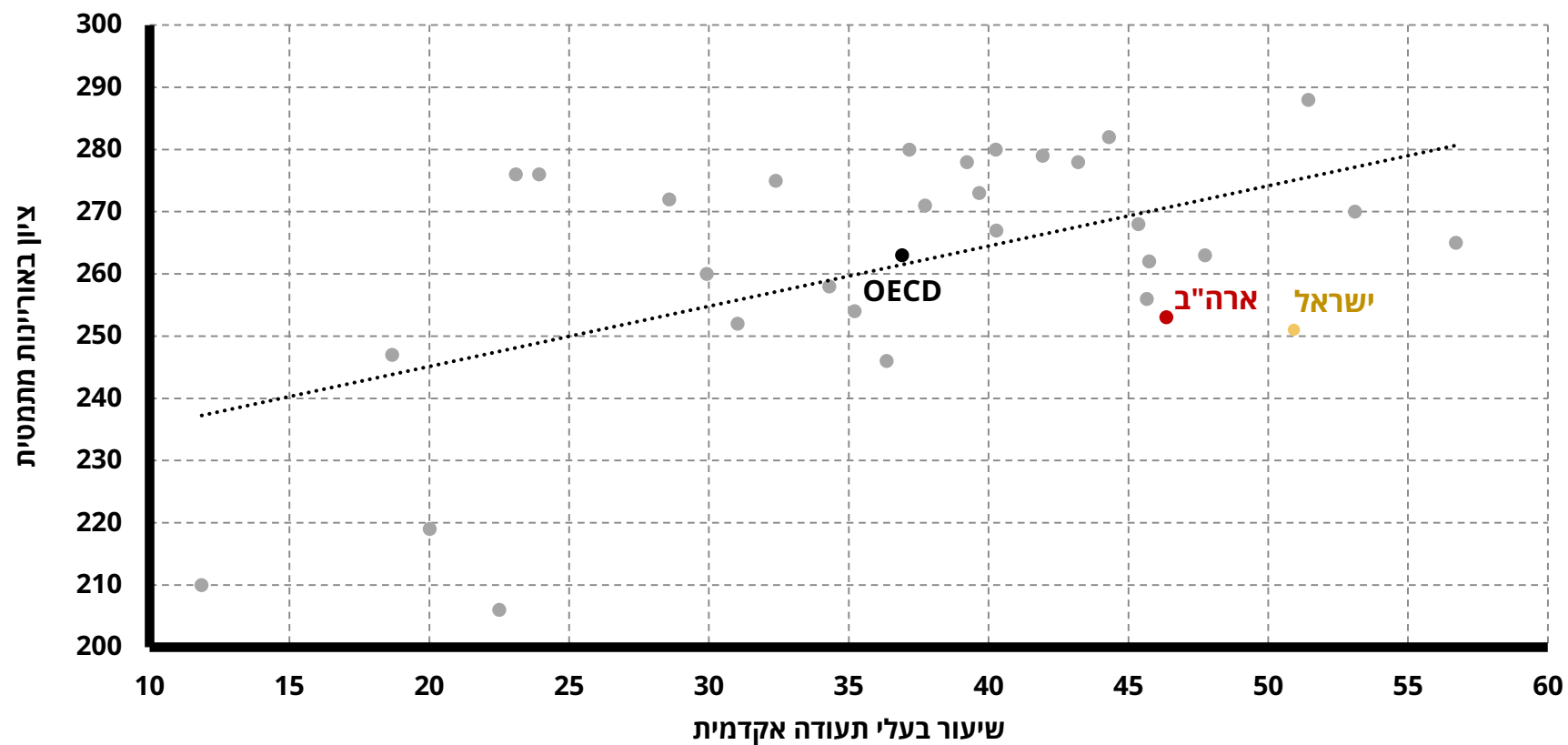
השכלה אקדמית מעלה
את ההון האנושי

אך על אף שיעור גבוה
של בעלי תעודה
אקדמית בישראל,
המיומנויות ברמה נמוכה

נתונים : Educational attainment and labour-force status, OECD stats

תעודה אקדמית ומיומנויות

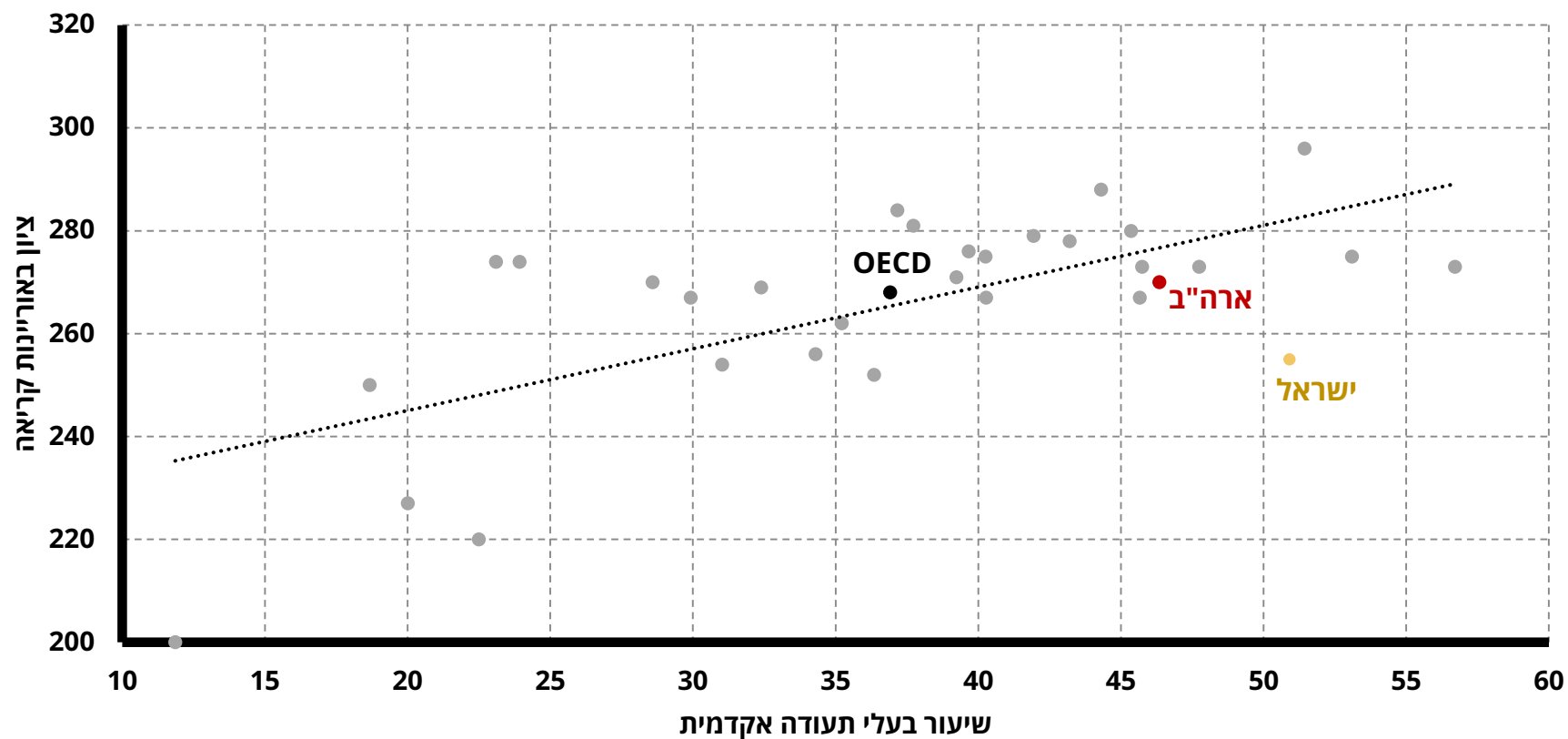
שיעור בעלי תעודה אקדמית ובעלי אוריינות מתמטית השוואה בינלאומית של מדינות ה-OECD*, שנת 2017

נתונים: ציון באוריינות מתמטית: מיומנות בוגרים בישראל (PIAAC), הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ומארגון ה-OECD. שיעור בעלי תעודה אקדמית: Educational attainment and labour-force status, OECD stats.
* כולל את המדינות החברות ב-OECD שהשתתפו בסקר ואת אינדונזיה ורוסיה אשר אינן חברות בה.

תעודה אקדמית ומיומנויות

שיעור בעלי תעודה אקדמית ובעלי אוריינות קריאה השוואה בינלאומית של מדינות ה-OECD*, שנת 2017

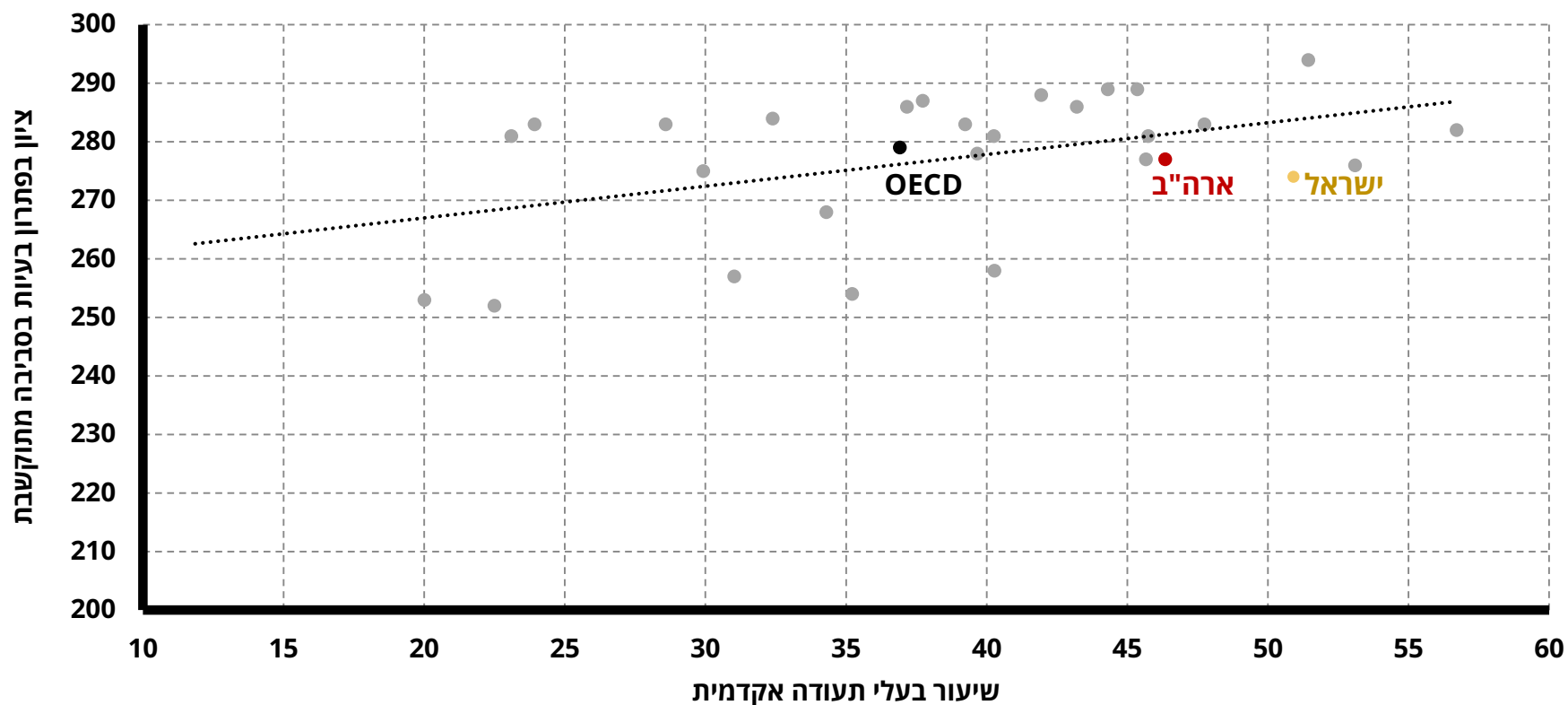

נתונים: ציון באוריינות קריאה: מיומנות בוגרים בישראל (PIAAC), הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ומארגון ה-OECD. שיעור בעלי תעודה אקדמית: OECD stats, Educational attainment and labour-force status, OECD stats.

* כולל את המדינות החברות ב-OECD שהשתתפו בסקר ואת אינדונזיה ורוסיה אשר אינן חברות בה.

תעודה אקדמית ומיומנויות

שיעור בעלי תעודה אקדמית ובעלי יכולות של פתרון בעיות בסביבה מתוקשבת**
השוואה בינלאומית של מדינות ה-OECD*, שנת 2017

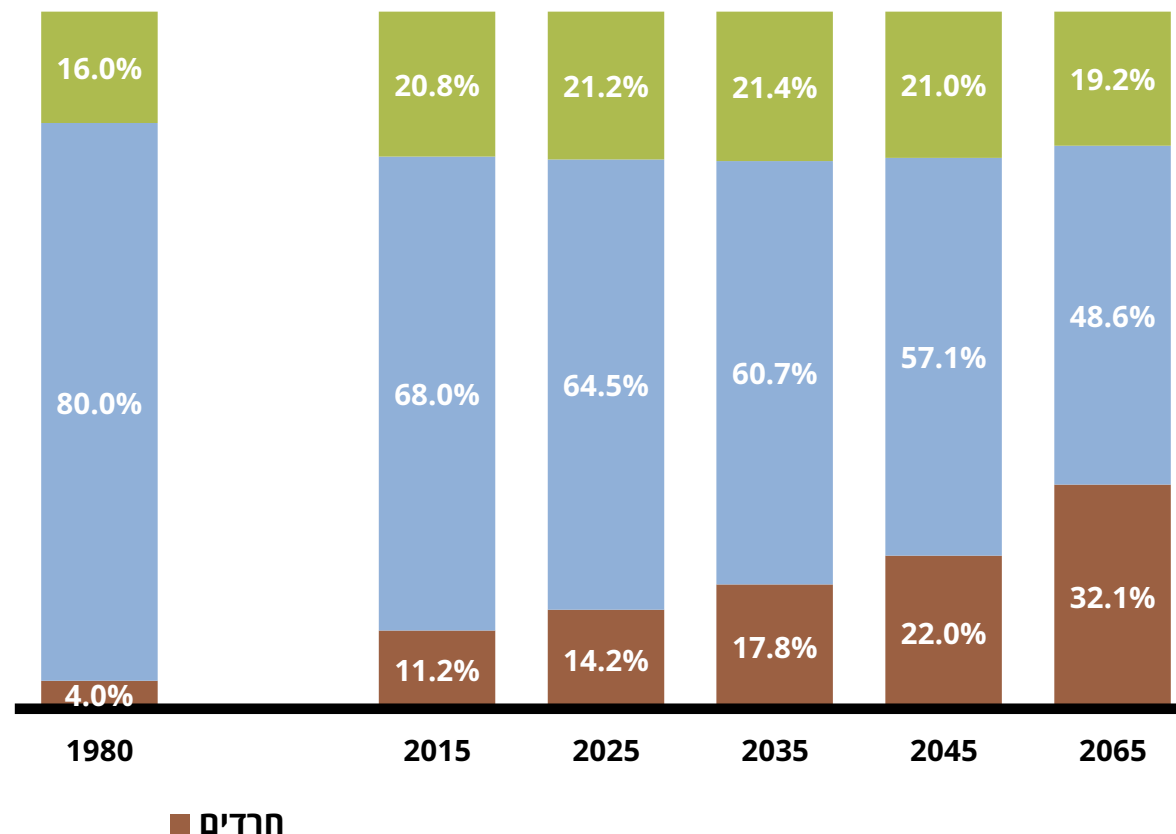

נתונים: ציון בפתרון בעיות בסביבה מתוקשבת: [מיומנות בוגרים בישראל \(PIAAC\)](#), הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ומארגון ה-OECD. שיעור בעלי תעודה אקדמית: Educational attainment and labour-force status, OECD stats. * כולל את המדינות החברות ב-OECD שהשתתפו בסקר ואת ורוסיה אשר אינה חברה בה. ** בניגוד למדדים הקודמים, איטליה, אינדונזיה וספרד אינן נכללות במדד זה.

אתגרים דמוגרפיה

מגמת התפלגות האוכלוסייה לפי קבוצת אוכלוסייה בישראל

שנים 1980–2065

בין השנים 2015–2065,
שיעור המבוגרים (בני 65
ומעלה) צפוי לגדול

יחס התלות צפוי לקטון
בשנת 2030 ל-3.8, וזאת
לעומת יחס של 5.5 בשנת
2010

אתגר מיוחד, האוכלוסיות
שמשקלן באוכלוסייה הולך
וגדל הן אלה שההון
האנושי ופריון העבודה
שלהן, נכון להיום, נמוכים
יחסית

מקור: ניצה (קלינר) קסיר ודמיטרי רומנוב, 2018. "איכות חיים של אוכלוסיות בחברה הישראלית – מבט השוואתי", המכון החרדי למחקרי מדיניות.
נתונים: שנת 1980 – עיבודים מנתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה; שנים 2015–2065 – חליחל, 2017. תחזית אוכלוסייה לפי קבוצת אוכלוסייה, לפי מין וגיל, חלופה בינונית, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

תודה על ההקשבה